

Jó Pajtás

2017.V. 4.

71. évf., 15. szám

Édesanya gyermekeivel – Kávai Renáta, 3. osztály, J.J. Zmaj iskola, Szabadka

BÁCSFÖLDVÁRI KÖRNYEZETVÉDŐK
Virtuális világ és valóság

DOROSZLÓI NYOLCADIKOSOK
Ők már tudják, hova tovább

MAGUNK KÖZÖTT
Lehet-e egy tinédzser depressziós?

Weöres Sándor Anyámnak

Termő ékes ág, te,
jó anya,
életemnek első
asszonya,
nagy meleg virágágy,
párna-hely,
hajnal harmatával
telt kehely,
benned kaptam első
fészkemet,
szívem a szíveddel
lüktetett,
én s nem-én közt nem volt
mesgye-hegy,
benned a világgal
voltam egy.
Álmom öbleidbe újra
visszatér -
álmom öbleidbe újra
visszatér!
Alabástrom bálvány,
jó anya,
életem hatalmas
asszonya.
Énekem, ládd, néked áldoz,
félve lép.
Hajad: Pallas bronz-sisakja,
színe ép,
csak arcodon lett keményebb
minden árny,
mint a délutáni égen
vércse-szárny.
Első szép játékom,
jó anya,
gyermekségem gazdag
asszonya.
A kamaszkor tőled
elkuszált,
szemem a szemedbe

nem talált.
Így tűnődtem: «Mért szült,
mért szeret,
ha örökre élni
nem lehet?
Énmiattam annyi mindent
öl, temet!
mért nem tett a hóba inkább
engemet!»
A kamaszkor tőled
elkuszált,
férfi-szívem újra
rád-talált,
férfi-szívem a szívedre
rátalált,
megköszön most percet, évet
és halált.
Álmom karjaidba
visszatér,
álmom karjaidba
visszatér...
Erős ház, szép zászló,
jó anya,
sorsomnak nyugalmas
asszonya.
Majd ha cseppig átfolyt rajtam
mind e lét,
úgy halok az ős-egészbe,
mint beléd.

Édesanya gyermekével

Erre a témára készítették rajzot a szabadkai J. J. Zmaj iskola harmadikosai Grubanov Martinek Emilia tanítónő irányításával. Közülük egy a címoldalunkra került. Meg is állapíthatjátok, hogy nem véletlenül. Kis tehetséget fedezhetünk fel alkotójában. Tudjuk, Renátához hasonló tehetségek még bőven vannak az iskolapadokban. Lelkük mélyén valószínűleg ők is arra várnak, hogy felfedezzék őket, vagy legalábbis felfigyeljenek rájuk.

Pontosan ilyen figyelemre van szükségük az oly sokszor megrajzolt édesanyáknak is. Nem mindennap, nem minden percben, de időről-időre. Mert-hogy ők azok, akik szívvel-lélekkel értünk vannak, akik minden megtesznek értünk, javunkat akarják akkor is, ha intenek, óvnak, megszidnak, vagy nem értenek velünk egyet. Legtöbben az édesanyát így fogadjuk el, s azt gondoljuk, hogy feltétlen szeretete nekünk kijár, és örökké marad. Talán így van, talán nincs. Ám egy öleléssel, apró (vagy nagyobb) figyelmességgel jeleznünk kell, hogy értékeljük, tiszteljük mindazt, amit értünk tesz, azt, hogy van.

És nemcsak május első vasárnapján, amikor a világ számos pontján ünneplik az anyákat, hanem alkalomadtán, bármikor jelezhetjük, hogy mi is szeretjük őt. Ne fukarkodjunk érzelmeink kimutatásával!

N-a

Barangolás a Földért

XXIX. számú Szent András Cserkészcsapat és Kishegyes Község Ifjúsági Irodája idén is közösen szerveztek barangolást április 22-én, a Föld napján. A túra célja a Welker-tanya volt, ahol különböző programok várták az érdeklődőket. Kecskés Endre cserkésztsízt és szervező szerint meghívták az általános iskolásokat, és a felnőttekre is számítotak. Az útvonal a Krivaja nyomvonalát követi, és a Telecskai dombvonulat aljában húzódik. A túra végállomásán sportjátékok és cserkészvetélkedők szerepeltek a programban. Kemenceavató is volt, ugyanis a kemence rég elkészült, egész télen lefedve állt, és a Föld napján üzemelték be. A kemencés finomságok talán még sokáig csalogatnak majd kicikket és nagyokat egyaránt.

L.J.

Április 22-e a Föld napja. Sok iskolában készül erre az alkalomra a természet értékeire figyelmeztető panó. A képen látható a bácskereteszi/kupuszina József Attila iskola diákjainak a munkája. Talán eléri a célját, nevezetesen azt, hogy óvjuk a pusztulástól a természetet, a környezetünket, az élővilágot

Virtuális világ és valóság

Bácsföldváriak sikere egy kárpát-medencei csapatversenyen

Március 23-án tartották meg a Újvidéken a Sajó Károly Kárpát-medencei Környezetvédelmi Csapatverseny elődöntőjét, ahol az iskolai versenyeken elért eredmények alapján 6 csoport jutott tovább az elődöntőbe. Ott voltak a bácsföldváriakon kívül a csantavériek, a temeriniek és a magyarkanizsaiak.

A Svetozar Marković iskolában a versenyvezető, **Csorba Éva** vegyertanárnő és a győztes csapata várt rám: **Mirilov Lucija, Kovács Tamás és Vámos Attila**. Mindhárman hetedikesek. Csinosak: tisztelemre, illetve a fényképezkedés kedvéért fölvetették a zöld pólójukat, melyben a vetélkedőn is fölléptek. A pólón a versenyt hirdető szöveg áll: „Sajó Károly Kárpát-medencei Környezetvédelmi Csapatverseny”. A versenyen nemcsak bemutatták az erre az alkalomra készített plakátjukat, hanem előadást is tartottak Virtuális világ és valóság címmel. Dicséret nekik, példát mutatnak nemcsak a diáktársaiknak, hanem a felnőtteknek is!

Hogyan is készültek, minek köszönhetik ezt a szép eredményt?

–Már harmadik alkalommal készítem a diákjaimat erre a vetélkedőre – dicsekszik a tanárnő –, s mind a három alkalommal első lett a csapatom. Most megyek harmadszor Győrbe, mert ott van a döntő. Nagyon lelkesek a tanulóim, ugyanis amikor szóltam erről a vetélkedőről, ők hárman mindjárt eldöntötték, hogy „mennek Győrbe”. Ők adták az ötletet, hogy mit is dolgozzunk föl. A versenyen ki kellett tölteni egy tesztet a környezetvédelemmel kapcsolatban, vinni kellett a plakátot, amit itthon készítettek, meg kutatómunkát kellett végezni a környezetvédelemmel kapcsolatban, s azt kellett előadni. A diáktársaiknak már előadták, s most terveztük, hogy a szülőknak is bemutatjuk. A gyerekek a versenyen a póló mellett kaptak naplót, USB-t, könyveket és díszoklevelet.

– Az én dolgom volt, hogy elkészítem Természetes vizeink védelme címmel a plakátot – jelenti ki Lucija –, de azért mindent közösen csináltunk. A versenyen a prezentációban szóltam a számítógépek, az okostelefonok káros hatásáról, követ-

A győztes csapat a tanárnővel

kezményeiről, melyek az elmagányosodáshoz, a közösségtől, a természettől való elidegenedéshez vezetnek. Akik sokat ülnek a számítógép mellett, nem mennek ki a természetbe, a jó levegőre. Ha csak állandóan a számítógép mellett ülnek, s agresszív játékokat játszanak, ők is agresszívvá válnak – ezt mondtam el.

– Nem csak rajzoltunk – fűzi hozzá Tamás –, hanem képeket, videókat készítettünk. Olyanokat, hogy például ül két fiú a padon, de egymásra se néznek. Ők azok, akik a számítógép mellett töltik az idejüket, nem is ismerik egymást. Arról is szóltam, hogy hívjuk el az osztálytársaikat sétálni, menjünk ki a természetbe, hogy ne csak számítógépezzenek. Meg olyat is láttam, hogy amikor egy számítógépező nem győzött a komputeres játékban, mérgében elkezdte ütni a gép képernyőjét...

– Igen, videókat, képeket készítettünk, írtunk hozzá szöveget. A sok komputerezés, okostele-

fonozás negatív hatásáról is szóltam. A túlzott komputerezés gyöngíti a szemet. Meg az internethasználatot is korlátozni kellene. Ha egy-két órát komputerezünk, az hasznos is lehet. Egyes játékok fejlesztik a reflexeinket. Van, aki tíz órát is ül a gép mellett! Ez már káros. Arról is szóltam, hogy mit tegyünk, hogy a barátunk ne csak a szobában üljön: ha szereti a focis játékokat, hívjuk el focizni. Ha a lövöldözős játékokat kedveli, vegyünk játékpisztolyt, s hívjuk ki az erdőbe „lövöldözni”. Mutassunk rá, milyen szép a madár hangja a természetben, ne csak a számítógépre figyeljünk! Két videót is készítettünk. Az egyik a túlzott számítógépezés negatív hatásával, a másik pedig a környezettudatos neveléssel foglalkozik. Fölhívjuk a gyerekek és felnőttek figyelmét arra, hogy ne szemeteljenek, vigyázzanak a környezetükre – fejtette ki Attila.

Gratulálunk a sikerhez, s kívánjuk, május 16-án Győrben is ilyen jól szerepeljenek!

Koncz Erzsébet

Plakát is készült

Az elidegenedés ábrázolása

Ők már tudják, hova tovább

Négy nyolcadikos búcsúzik az általános iskolától Doroszlón – Őszre öt elsőst várnak, ám a magyar nyelvű ötödik osztály nem nyílhat meg, mert csak egy tanulója lenne

Ritkán járunk Doroszlón, de ha mégis, kivételes vendégszeretettel fogadnak bennünket. Még akkor is, ha bejelentetlenül betoppanunk. Épp ez történt nem sokkal május 1-je előtt, amikor illetlenül, előzetes bejelentkezés nélkül bekopogtunk a magyar tanterem ajtaján. Mentegetőzni talán nem kell, mert a nagy mosoly, a meglepetéssel vegyült öröm nem maradt el Brindza Ildikó magyartanár részéről. Korábban ismerjük egymást, tudja, ha tehetem, nem kerülöm el. Ha arra járok, okvetlenül benyitok a doroszlói Petőfi Sándor iskolába, de úgy nem megyek el, hogy ne jelentkeznek. Az lenne csak az illetlenség!

Így hát nem számítottak rám. A tanárnő épp felolvasott a nyolcadikos tanulóknak, akik a dolgozat eredményét is várták. Gondolatban talán máshol jártak, hisz a hideg napok után kezdett felmelegedni, arról nem is szólva, hogy a nyolcadikosoknak épp elég gondja akad ilyenájt. Pályaválasztás, ballagás, búcsú az iskolától, a megszokott környezettől...

Mivel csak négy végzős van az idén a doroszlói általános iskolában, könnyűszerrel bejárjuk ezeket a „gondokat”. A ballagásra már készülődnek, a pályaválasztás pedig megtörtént, kérdés csak, sikerrel veszik-e az akadályokat. Marina Szabadkán, az egészségügyi középiskolában szeretné

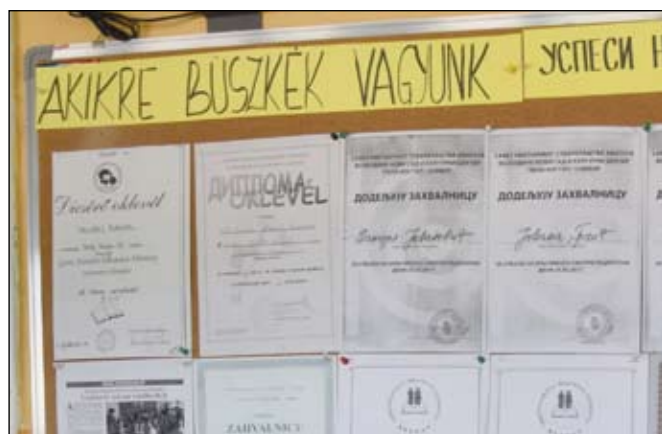

A négy végzős (balról) az osztályfőnök, Svetlana Vidaković biológia- és fizikatanár, valamint (jobbról) a magyartanárnő, Brindza Ildikó között: Huszár Andrea Marina, Bence Kornél, Kubicsek Anett és Holló Ervin

folytatni tanulmányait, Anett ugyancsak Szabadkán, de a közgazdasági középiskolában, Kornél az erdészetet célozza meg, a magyarországi Ásotthalmon folytatná tanulmányait, Ervin pedig a futaki mezőgazdasági középiskolát választotta.

Ők kimennek az iskolából, őszre viszont az első osztályt a jelekből ítélve öt kicsiny kezdi meg. Ez bátorító, ám az összkép korántsem felhőtlen, mert most mindössze egy negyedikes tanuló van az iskolában, s ez bizony azt jelenti, hogy őszre, a következő tanévben nem indul magyar nyelven ötödik osztály. Jelenleg 25 felsős van, tehát nem szűnik meg a magyar nyelvű oktatás Doroszlón, de igazán furcsa és fájó, hogy ötödik osztály egyszerűen nem lesz.

Szöveg és fotó: N-a

Akikre büszkék a tanintézményben: Pauzárt Éva, Danijel Jovanović, Hegybeli Noémi, Turkál Zsófia...

A sárkányos maszkoktól a papírsárkányokig

Szent György napja Topolyán

Atopolyai Tájházbán több mint tíz éve szerveznek különböző rendezvényeket. Az ideiek sorát nyitotta meg immár hatodik éve a Szent György-napi program, amit az idén április 25-én tartottak. A gyerekek megismerkedhettek az ősi állattartó mesterségek eszközeivel, amiket napjainkban már csak nagyon kevés helyen láthatunk használatban. Betekintést nyervehettek az egykori pásztorok mindennapjaiba és az állattartó szokásokba is. Szent György napja volt ugyanis az a nap, amikor a tél elmúltával az állatokat először hajtották ki a legelőkre.

Szent György napjához nagyon sok népi hiedelem fűződik, ami nem csupán az állattartással kapcsolatos. Eleink Szent György napján kezdték a népi gyógyászatban használatos gyógynövények gyűjtését, így a programban részt vevő gyerekek megismerkedhettek kü-

lönböző gyógynövényekkel is, amelyeket később tea formájában meg is kóstolhattak.

Bár valódi sárkányok nem jelentek meg az évadnyitón, a gyerekek egy kis időutazáson vehettek részt, betekintve a múlt egy-egy kis részletébe.

Hatodik alkalommal rendezték meg az Élő Tájház elnevezésű programsorozatot, melyről Csipe Tímea, a Művelődési Ház igazgatója elmondta:

– Mivel Szent György napja igencsak gazdag néphagyományok tekintetében, úgy határoztunk, hogy ez legyen az a nap, amely megnyitja a Tájház kapuit, illetve az itteni rendezvények sorát. Az elmúlt évek során ennek a programnak leginkább felnőtt résztvevői voltak, és maga a program inkább verseny jelleggel bírt. Az idén viszont a gyerekek kerültek a rendezvény

középpontjába. Lehetőségük nyílik arra, hogy kicsit megismerkedjenek a régi állattartó mesterségek kellékeivel, magával az állattartással annak kapcsán, hogy Szent György napja volt az állatok első kihajtásának a napja. Megismerkedhetnek a naphoz köthető szokásokkal, néphiedelmekkel, legendákkal. A hagyományokból, néphiedelemből kiindulva a boszorkányságon át, a varázsláson át eljutunk a gyógynövényekig, amelyek nagy számban megtalálhatóak a Tájház udvarán. A kézművessarokban pedig a sárkányoké a főszerep. Itt sárkányos maszkok, hűtőmágnesek és színes papírsárkányok készülnek. Az előző évekhez viszonyítva az idei program volt a legszínesebb.

Az Élő Tájház programsorozat következő rendezvénye a nyárköszöntő Szent Iván-nap lesz.

S-s

Jön a Funchesstic!

Mire számíthatnak az érdeklődők? Lesz számítógépes sakkvetélkedő, árverés – amikor áruba bocsájták Polgár Judit aláírt sakkfelszereléseit –, Mesematiné **Csik Mónika** meseíróval, sakk szimultán show **Brasnyó Zoltánnal**, **Zvekán Péterrel**, **Korponai Ákossal**, sakkmozzi, számítógépes sakkvetélkedő, egyéni és csapatverseny díjakkal...

A fesztivál művészeti programjában igyekeznek a sakkot minél több szempontból bemutatni, a szórakoztató programban pedig elrugaszkodni a hagyományoktól és látványos showelemekkel, játékkal, vetélkedővel, közéleti személyiségek szerepvállalásával kívánják népszerűsíteni a sakkozást. A Funchesstic!

versenypogramja az általános és középiskolás korosztály számára kínál megmérettetési alkalmat. Lebonyolítása a FIDE, azaz a Nemzetközi Sakkszövetség szabályaival összhangban zajlik. Az oktatóprogram lehetőséget ad a sakkjáték elsajátítására, a különleges sakkváltozatok megismerésére, tanári továbbképzésre illetve szakmai találkozókra, oktatási programok, játékok és könyvek bemutatására.

A felvételek a tavalyi, első sakk-napot idézik, amikor Polgár Judit is megtisztelte a közönséget jelenlétével. Mellette Rózsa Zsombor főszervező

Huszonkét programmal várják a gyerekeket május 20-án, szombaton 9 órától Palicson a Vigadónál, a Hősök parkjában, a Funchesstic fesztiválon. A szervezők szerint minden korosztálynak érdekes lesz, még azoknak is, akik nem jártasak a sakk világában. Sőt, a rendezvényt épp a sakk népszerűsítése céljából hívták életre, nemzetközi jelleggel. A szervezők célja, hogy új megvilágításba helyezzék a játékok királyát, a sakkot, s ennek érdekében a fesztivált szórakoztató, és verseny jelleggel ruházták fel, valamint művészeti, oktató és játékonysági programokkal tarkítják.

Mintegy 150 diák vesz részt a Kosztolányi Dezső Céltársulás által életre hívott II. Kosztolányi Cserediákprogramban, amelynek célja, hogy segítse a Kárpát-medence magyar fiatalságát a szülőföldön való boldogulásban. A program keretében nemrég a vajdasági települések közül Doroszlóról, Tornyosról és Torontálvásárhelyről, a drávaszegiek és a szlavóniaiak közül pedig Erdőd-Dályhegyről, Harasztiból, Laskóról, Szentlászlóról és Várdarócról utazott egy-egy csoport Pécsre. A közeljövőben a pécsi fiatalok tesznek látogatást a felsorolt településeken.

– A zentai Stevan Sremac Általános Iskola tornyosi Tömörkény István kihelyezett tagozata első ízben kapcsolódott be a diákcsereprogramba. A bogarasi, kevi és tornyosi diákok április 4-e és 8-a között rendkívül izgalmas pécsi kiránduláson vettek részt, ahol a Szent Mór Katolikus Iskola tanulóinak vendégeiként számos maradandó élménnyel gazdagodtak – összegezte az utazás tapasztalatait **Perpauer Attila**, a Tömörkény-iskola vezetője. Hozzátette: a diákok délelőttönként az oktatási intézményben folyó munkába kapcsolódtak be, délutánonként pedig különféle szabadidős tevékenységekkel foglalatzkodtak, valamint megismerkedhettek a város történelmével és nevezetességeivel.

– A kiránduláson a tornyosi iskolából 19 felsős tanuló vett részt, köztük 3 bogarasi, 5 kevi és 11 tornyosi diák, akik **Graca Harmath Judit**, **Nothof Török Emese** és **Máriás Andre** vezetésével, illetve a Magyar Nemzeti Tanács és Zenta község önkormányzata támogatásával utaztak

DIÁKCSERE

Pécsen jártak a tornyosi diákok, majd a pécsiek náluk

A tornyosi iskola tanulóit vendéglátóikkal a pécsi kiránduláson

el a Baranya megyei településre. A gyerekeknek nagyon tetszett nemcsak a város, hanem az is, hogy az ottani intézmények életébe, illetve az ott élő családok mindennapjaiba is betekintést nyerhettek. A program célja egyébként is az, hogy a diákok már egészen fiatalon olyan kapcsolatokat alakíthassanak ki egymással, amelyek átvívelnek az országhatárokon, és hozzájárulhatnak az együvé tartozás érzésének erősödéséhez.

A diákcsereprogram április 25-e és 29-e között folytatódott, akkor látták ugyanis ven-

dégül a tornyosi iskola tanulóit a pécsi diákokat, akik számára igyekeztek minél sokrétűbb programot összeállítani, lehetőséget kínálva arra, hogy megismerkedhessenek térségünk történelmével és nevezetességeivel, valamint az itt élők mindennapjaival. A pécsi fiatalok egy napot Szabadkán töltöttek, ahol megtekintették a városközpontot, egy napot pedig Zentán, ott ellátogattak a Zentai Csata Emlékkilátóba, a Városi Múzeumba, valamint megtekintették a zentai csata emlékhelyét.

Összehangolni a tanulók és a tanárok munkáját

Interjú Kecsenovics Szabó Dórával, a csantavéri Hunyadi János Általános Iskola igazgatójával

Beszélgetőpartnerünk iskolánk vezetője, Kecsenovics Szabó Dóra. Az igazgató irodájában tettünk fel neki néhány kérdést.

Milyen feladata van egy igazgatónak?

– Sok feladata és kötelezettsége van egy igazgatónak. Többek között az, hogy összehangolja a tanárok és a tanulók munkáját. Emellett gondoskodik a szükséges felszerelésekről, az oktatás zökkenőmentességéről, illetve biztosítja a gyerekek számára a fejlődésükhöz szükséges nyugodt légkört.

Kérem, meséljen nekünk erről a munkáról, meg arról, miért választotta a tanári pályát? Gondolt-e valaha arra, hogy igazgató lesz?

– Azért választottam a tanári pályát, mert gyerekkoromban nagyon szerettem olvasni és érdekelt a magyar nyelv. Ezért döntöttem úgy, hogy magyartanár leszek. A hivatásomat nagyon szeretem, s amikor megjelent a pályázat, a kollégáim rábeszélésére jelentkeztem a megüresedett vezetői állásra.

Elégedett az iskolában uralkodó fegyelemmel, az épületek tisztaságával és a diákok tanulmányi eredményével?

– A harmadik negyedében a tanulók jobb eredményt értek el, mint félévkor, és ez dicséretes. A versenyek száma is egyre több, ezeken nagyon sokan érnek el kiváló helyezéseket. Különbözőbb fegyelmi intézkedéseket nem kellett bevezetni, s a tisztaságra is figyelnek a tanulók.

Milyen tervei vannak az iskola jövőjével kapcsolatban?

– Szeretném felújítani a tornaterem üvegfallát, meg olvasószarkokat létrehozni az ügyeletsek asztalánál. Terveim között szerepel egy új játszótér kiépítése is. Az óvoda épületére is ráférne egy kiadós felújítás. Bízom abban, erre is lesz megfelelő anyagi eszköz.

Ha visszagondol eddigi munkájára, akkor mit tenne másként?

– Tizenöt év tanítás után mindössze annyit változtatnék, hogy osztályfőnökként még az eddiginél is több időt és figyelmet fordítanék tanítványaimra. A pedagógusnak nagyon nagy szerepe van egy gyermek életében, irányt kell mutatnia és példaképként kell szerepelnie.

Mit tart pályafutása kiemelkedő sikereinek és kudarcainak?

– Az élet lényegében sikerekből és kudarcokból áll. A legnagyobb sikerek között tartom számon azt, hogy tanítványaim közül volt, aki a magyartanári pályát választotta. Erre igazán büszke vagyok!

A kezdő tanároknak milyen tanácsokat adna?

– A kezdő tanároknak azt tanácsolnám, hogy bízzanak önmagukban, szakmai tudásukban. Törekedjenek arra, hogy nagyobb legyen a fegyelem az órákon, illetve ériék el azt, hogy a diákok ne úgy gondoljanak rájuk, mint barátokra vagy barátnőre, hanem tanárként tiszteljék őket. Soha ne adják fel a kezdeti lelkesedésüket.

Szirák Anabella és Garai Orsolya, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Hű maradt a tordai tájhoz

Képzőművészeti tábor Fejes István emlékére

Nyolcvan, zömében bánáti diák vett részt a Fejes István amatőr festő emlékére szervezett képzőművészeti táborban, amelynek nemrégiben a tordai Ady Endre Általános Iskola adott otthont. Tizenkét esztendő telt el Fejes István amatőr festő halála óta. Alkotásait sok tordai házban és középületben őrzik. Nyolcadik éve annak, hogy Emléktábor szerveznek a nehéz sorsú, szerény és közkedvelt alkotó tiszteletére. Az idei festőtábor témája a Föld napja volt.

Az Emléktábor a tordai általános iskola és a Tordai Klubja közösen szervezte. Kovács Zsuzsanna, az Ady Endre iskola igazgatója a szervezők részéről újságíróknak elmondta: az alkotásokon keresztül érzékeltetik, hogy milyen nagy ember volt és milyen gyönyörűen alkotott Fejes István, akinek a rajzolás és a festés volt az élete. Mindig hű maradt a tordai tájhoz, ezt igyekeztek továbbvinni a festőtábor résztvevői is.

Mintegy nyolcvan vettek részt a tavaszi tábor munkájában

Fejes művei

Néhány adatot, fotót is kiállítottak Fejes Istvánról a tábor idején

Az én színes világom

Szomorú voltam, mert minden szürke és színtelen volt. Egy nap azonban megváltozott minden.

Amikor felkeltem és kinéztem az ablakon, láttam, hogy sütött a nap és zöldelltek a fák. Kezdték kinyílni a virágok, és mindenféle színben pompázní. Hihetetlen látvány tárult a szemem elé. A madarak csiripeltek, a pillangók repkedtek. Volt köztük olyan, amilyenről még nem is hallottam, nem hogy láttam volna. Az egyik fele csíkos volt pár pöttyel, a másik foltos. A virágra rárepülve nem is lehetett észrevenni, annyira profin álcázni tudta magát. Közlebről is meg akartam szemlélni, de félúton egy gödörbe estem. Ott egy színtelen világ fogadott. Az emberek élettelenek és komor tekintetűek voltak. Láttam, hogy a kijutás nem lesz egyszerű dolog, és csak ők segíthetnek rajtam. Így összebarátkoztam velük, és a jókedv mellett egy kis színt vittem az életükbe. Hálásak is voltak, mert idővel kitalálták a módját, hogy miképp juttassanak vissza a saját világomba. Visszaérkezve még jobban élveztem a színek látványtársaságát, mint előtte.

Sokáig magam is álomnak hittem azt, amit valóban átéltem. Azonban gyorsan rájöttem, hogy csak a tavasz köszöntött be az ő jól megszokott színeivel.

Szabó Laura, 5. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

János vitéz útítársa voltam

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy fiú, akit úgy hívtak, hogy Kukorica Jancsi. Egy nap Kukorica Jancsi és én őriztük a birkanyáját, amíg egy lány a patakban mosta a ruhákat. A neve Iluska. Mikor meglátták egymást, rögtön szerelmesek lettek egymásba. Jancsi, kihívta a partra Iluskát, és megcsókolták egymást. Nem egyszer, hanem százszor. Iluska mostohája, már töprengett, hol lehet, hol moshat az ő leánya.

Na, megkeresem. Ha henyél, jaj neki. Meg is kereste. Mikor meglátta, hogy a banya erre tart, szóltam a barátomnak, Jancsinak, hogy közeledik Iluska mostohája. Mikor odaért, Jancsi felállt, és én is. A boszorkány elkezdett magyarázni. Becstelen teremts, gyalázatos pára, ilyet mersz tenni? Világnak csúfja! Lopod a napot, és istentelenkedel? Nézz meg az ember, hogy tüstént vigyen el a...! Így én és Jancsi ezt mondtuk: fogja be a száját, vagy majd mi betömjük! Mikor elmondtuk a banyának amit akartunk, elment. Iluska is utána. Csakhogy, amíg Iluska és Jancsi csókolóztak, a birkanyáj fele elszökött. Jancsim nagyon szomorú lett. Próbáltam vigasztalni, de nem tudtam. Mikor visszamentünk a gazdánkhoz, elmondtuk, hogy a fél birkanyáj elszökött. A gazda rögtön kidobta Jancsit.

Így Jancsi elment világnak, Iluskától elbúcsúzott! Még ma sem tudja senki, hogy merre jár Jancsi.

Szloboda Gabriella, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Egy macska titkos naplója

Kedves macskáim!

2017.03.11

Tegnap elkezdtem naplót vezetni, mivel át szeretném adni nektek az érzéseimet és persze azt, hogyan élem át macskanapjaimat az emberekkel.

A teljes nevem Figaró Monty Félix Marásek, ami becézve Figi. Ez a név nekem nem jön be, hosszú, és néha nem hallgatok rá. Sok gondom van az emberekkel, de legfőképpen a kutyákkal. Annyira ostoba állatoknak tűnnek! Gazdám gyakran egy ketrecbe tesz, kirak a gangra és szellőzteti a fejemet. Közben a kutyák végig hablatyolnak nekem, ami nagyon zavar. A fürdetésről szó se essék! Minek fürdetni egy szobamacskát? Bolhás lennék? Vagy bűdös? Nem, nem, ez is csak valami emberek által behozott idióta szokás! Szoktam mosakodni, nem vagyok bűdös! Az emberek néha annyira túloznak! Azt sem tudják, hogy mi mit is akarunk. Én Hannának, a gazdimnak telepátikus úton üzenek, de ő túl figyelmetlen ahhoz, hogy megértse a kívánságomat. Néha beszél hozzám meg prédikál, mint a papok a vasárnap misén. Ő, és amikor alszom, pont akkor van kedve nyaggatni. Néha tényleg utálatos egy fruska! A többi macska is így szenved? Talán csak én szenvedek, Hannah meg kényszerít, hogy nézzem a TV-t vagy a filmeket. Sok rosszat tudnék mondani az emberekről, de ők etetnek minket, szóval fajtársak, nem törhetünk világalomra! Van valami ezekben az ételekben, amit imádok. Viszont ha a gazdi ágyában alszom, onnan lezavarnak. Az emberek többsége utál, a másik része meg imád. Térjünk a lényegre! Erzsébet cicánál láttam, hogy egy idézettel zárja bejegyzéseit a facebookon. Szóval kutakodtam Hannah lap-
topján és találtam én is egyet:

„Ha meg tudtad álmodni, meg is tudod tenni.” – Walt Disney

(Szóval, macskák, talán világalomra törhetünk!)

Marásek Hannah, 7. osztály, József Attila iskola, Bácskertes/Kupuszina

Tanárnak lenni jó!

Bemutatjuk Szabó Gábort, a biológiatanárunkat

Szeretnénk bemutatni iskolánk biológiatanárát, Szabó Gábort. Arra kér-
tük, meséljen nekünk arról, milyen út vezette oda, hogy iskolánk biológia-
tanára legyen.

– Tanárnak lenni jó?

– Igen, tanárnak lenni jó, és nagyon érdekes! Középiskola után egyetem-
re mentem, ahova 5 évig jártam. Kezdetben Szabadkán, majd Moravicán
dolgoztam, aztán eljöttem ide, a mi iskolánkba (Hunyadi János Általános
Iskola) tanítani.

– Milyen Ön szerint a jó tanár?

– A jó tanár türelmes, nyitott a kérdésekre, sokszor újít, érdekessé teszi
a tananyagot.

– Mennyire nehéz napjainkban a tanári hivatás?

– Napjainkban nagyon izgalmas a tanári hivatás. Sok az érdekesség, és
mindig új diákokat ismerhet meg az ember, akiknek kicsit más és más mó-
don kell előadni az anyagot.

– Milyen sikerei voltak a tanítványainak az idén?

– Szerencsére nagyon gazdag évet tudhatunk eddig magunk mögött, de
még nincs vége. Az állami versenyekről minden felsős korosztályban okle-
véllel jöttünk haza, közben folynak a csoportversenyek, ezeken mindenhol
a döntőbe jutottunk, amit majd május folyamán fogunk megvívni Győrben,
Solton és Szabadkán. Emellett a szakkörösök is egész évben aktívkodtak, és
egy szép botanikus kertet építettek ki.

– Ha lehetősége lenne, min változtatna egy-egy óra kapcsán?

– Többet mennénk ki a természetbe, de erre sajnos nincs mindig lehetősé-
g, hisz muszáj leírunk és megtanulunk az előirányzott tananyagot.

– Milyen hasznos tanácsokat adna a kezdő kollégáknak?

– Tegyük szívvvel-lélekkel a dolgukat, hozzák ki magukból a maximumot,
találják meg a közös hangot a tanulókkal, hiszen ha az megvan, akkor min-
den tanulnivaló könnyebb lesz.

Garai Orsolya és Szirák Anabella,
5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A mamám

Az én mamám gondoskodó. Ha betegek vagyunk, aggódik értünk. Fi-
nomságokkal kínál bennünket. Amikor meglátogatjuk őt, örül. Barna a haja.
Ha hideg van, fejére kendőt köt. Eljön hozzánk, ha takarítani kell. Elhív
minket segíteni, testvéremmel szívesen megyünk. A munkáért jutalmat ad
nekünk. Ilyen a mamám.

Nagy Vanessza, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Köszönöm, hogy vagy nekem

Anyukám a legszebb csillag.

Ő kel fel minden éjjel,

amikor a kistestvéreim félnek.

Nem szereti az esős időt,

de nagyon szereti a velünk eltöltött időt.

Este szereti, ha együtt vagyunk,

de mi sajnos, vacsora után mindig elvonulunk.

Gerotva József, 6. osztály,

Sever Đurkić iskola, Óbecse

Meseillusztráció

Nosković Emili, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Nyújtózkodik már a tavasz (tájéleírás)

Hideg és borongós napra ébredtem, mintha még tél lett volna.

De valami azt súgta, hogy mozgalmas napom lesz. Kinéztem a kis ablakom és már láttam, hogy virágok nyílnak egymás mellett és egymás ellen, madarak csiripelését is hallani lehetett, de a tücskök ciripelését is. Lombos fák ága hegyén virágzást is láttam, de akárhányszor az égre pillantottam, csúnya és veszekedő felhők voltak. Kiszaladtam az udvarra, és meleg szelet éreztem. Apukám víg füttyöréssel a hintákat kereste, az öcsém boldog tekintetét néztem, míg az udvarban suhant végig a biciklijén.

Anyukám pöttös köpenyében az udvarban kerteszkedett a nővéremmel. Én is kimentem a levegőre, először biciklizni indultam, majd az apukám a görkorsolyámat hozta. Utána focizni mentünk az utcára. De akkor már hívott anyu, hogy kész az ebéd. Meleg leves ízét éreztem, a csirkecomb ínycsiklandó ízét sem lehetett kihagyni. Amikor mindenki befejezte az ebédet, kicsit lepihentünk, és akkor már ezer ágra süttött a nap.

Nagyon jó volt ez a délelőtt, remélem, máskor kabát sem fog kelleni az ilyen csodálatos délelőtre.

Bácsi Lujza, 5. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

A legjobb barátom

Rengeteg időbe telt rájónnom, de végre sikerült. Az én legjobb barátomat Kazinczy Beátának hívják. Sok oka van annak, hogy éppen ő, de legfőképpen az, hogy mindig megért, és kiáll mellettem.

Negyedik osztályban lettünk nagyon jóba. Sokáig tartott, míg rájöttem, kik a legjobb barátom, de már tudom. Mindig megértjük egymást, mert nagyon hasonlóak vagyunk. Sokszor „alszunk” ott egymásnál (majdnem egész végig fent vagyunk), és nevetünk, beszélgetünk, hülyéskedünk. Azt szeretem, hogy a viccelődés mellett vele komolyan is tudok beszélgetni. Kedves, megértő, kitartó és segítőkész. Mindent tudunk egymásról, vele, amit csak szeretnék, azt meg tudom beszélni, és tudom, hogy nem adja tovább senkinek. Rengeteg dolgot éltünk már meg együtt, volt, hogy összevesztünk, de még akkor is segítőtünk a másikkal. Kb. ugyanolyan magasak vagyunk. Eddig jóval magasabb voltam nála, de most valahogy legyőzött. Hosszú, barna haja, és szép szeme van. Ő az osztálytársam, így szerencsére minden nap látom. Általában leengedve hordja a haját, nem szereti felfogni. Jó tanuló. Azt szeretem még benne, hogy mindig fel tud vidítani. Szeret lovagolni, zenét hallgatni, enni, sorozatokat nézni, szereti az állatokat és vegetáriánus. Különböbben nincs kedvenc színe, szereti a feketét, a fehérét és a pasztell-színeket.

Elég hosszú időbe telt, míg rájöttem, hogy kik az igazi barátaim, de végül sikerült. Nagyon örülök annak, hogy ilyen jóban vagyunk, és remélem, hogy egész életünkben a legjobb barátok maradunk.

Petrics Réka, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Tavaszi
impressziók,
Tóth Edvin,
5. osztály,
Szervó Mihály
iskola, Muzslya

A kiszáradt tó (hazugságmese)

Nem hazudok biz én, csak hétköznap és vasárnap.

Egyszer elmentem horgászni. Mentem, mendegéltem, míg egy kiszáradt tóhoz nem értem. Megszomjaztam, így kiittam a tó felét. Akkorára nőtt a hasam, hogy eltakarta a napot. Olyan világosság lett, hogy csak úgy tükröződött a fény a tó felszínétől. Lefeküdtem és elkezdtem horgászni. Akkorát nyújtózkodtam, hogy a lábam a tó fenekére ért. A tó fenéke olyan száraz volt, mint a puskapor. Egyszer csak a kezembe ugrott egy hal. Úgy gondoltam, megtanítom beszélni. Ez a hal olyan buta volt, hogy fél nap után be sem állt a szája. Kitaláltam, hogy hazaviszem. Elindultam haza, de egy kopár erdőbe értem. Itt a hal fogta magát, kiugrott a kezemből és visszazaladt a kiszáradt tóhoz.

Azóta is keresem, ha megtalálom, rögtön írok.

Karvák Ádám, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

A topolyai vásárban

Vásár volt. Mi is elmentünk, mert akartunk valamit venni.

Kutyát akartunk vásárolni. Az összes kutya aranyos volt, de mi eldöntöttük, hogy Labrador fajtájút szeretnénk. Egyszer csak így kiáltottam fel:

– Anya! Anya! Nézd, ott vannak!

Odamentünk, és anyukám azt mondta:

– Válassz egyet közülük és megvesszük!

Álltam a kiskutyák fölött és mutattam:

– Ő legyen! Ő legyen!

– Melyik? – kérdezte anyukám.

– Amelyik alszik!

Kivettük a dobozból a kis kutyust. Nehéz volt kivenni, mert az összes testvére ugrált, de megvettük és indultunk haza.

Amikor hazaértünk, vita kerekedett abból, mi legyen a kutyuli neve.

– Buksi! Buksi legyen a neve! – mondtam.

Szüleim csak törték a fejüket, amikor a testvérem megszólalt:

– Kópénak nevezzük el!

Egyetértettünk Lázárral.

Már hét esztendeje van nálunk Kópé. Nagyon szeretjük, ő is szeret minket. Sokat játszunk, futkározunk, focizunk vele. Kópé még mindig játékos és lusta.

Tóth Zoé, 4. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Álomiskolában jártam

Egyszer voltam kirándulni és hallottam, hogy valaki követ. Hátránéztem, de senkit sem láttam. Egyszer csak éreztem, hogy valaki húz. Egy pillanatban hallottam egy nagy zörrenést, puff! Egy iskolában voltam, de ez varázslatos iskola volt.

A gyerekek állattá változhattak, és minden nap (31 nap) volt valakinek a születésnapja. Nekem 20-án volt, tehát minden hónapban 20-án ünnepeltünk. Nem volt öltözködés, mert ha állattá változunk, akkor megszokjuk a ruhát. Mindenkinél volt sok-sok pénze, így játékokat, ételt vehettünk. Minden órán utaztunk valahova, például németórán Németországba. Volt ott egy villámgyors iskolai busz. Farsangot is ünnepeltünk. A gyakorlás az volt, hogy próbáljuk a tortákat, hogy milyen ízűek. Mindenki vicces volt, mert mindenki máshogy nézett ki. Például valakinek volt öt szeme is. A nevünk is más-más volt. Valakit Bingnek hívtak, vagy Flopnak, vagy Tibotinak. Mindenki választhatott három tantárgyat, amire nem szeretne menni. A tolltartót meg a táskát magunk fából csináltuk. Mindenkinél más alakú volt a háza. Gungi bácsi háza hajó volt, és volt ágyúja is. Az iskola mindennap dőlt egy kicsit, mert az ágyúval belelőtt. Mindenki fogott valamit, nehogy összetörjön.

Így telt ez egy évig, amikor puff! ugyanazt éreztem, mint egy évvel korábban, hogy valaki fog. Senkit sem láttam, de egy pillanat alatt megint a régi, rendes iskolában voltam.

Ristić Anna, 3. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Iskolatáskám panaszai

Furcsa álmom volt az éjjel, a táskámmal beszélgettem. Furcsa volt ugyan, de jó.

Megtudtam, hogy a táskám a barátjának tart engem. Mert mindig együtt vagyunk. Együtt járunk iskolába ha eső esik, ha a szél fúj, ha a nap süt. A nehéz ellenőrzőkön, feleléseken értem izgul, hogy minél jobb jegyet kapjak. Ha én cipelem a nehéz könyveket, ő is szenved a tehertől. Edzésre is együtt megyünk. Mindig szurkol a lelátóról, hogy sok gólt lőjek. Ezek után a piros, pókemberes táskám elpanaszolta, hogy nem vigyázok rá eléggé: ledobom a porba, ottfelejttem a tűző napon. Az is fájt neki, amikor az osztálytársam be-lerúgott, pedig rám volt mérges.

Felébredtem. Rögtön a táskámat kerestem. A pókember szeme csak úgy világított. Melegség öntötte el a szívemet és elhatároztam, hogy ezentúl jobban vigyázok rá!

Kratok Bence, 4. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

A lift és a mozgólépcső

Ezúttal két olyan közlekedési eszközt mutatunk be, amelyeket naponta több százmillió ember használ biztonságos és környezetbarát módon. A lift és a mozgólépcső modern világunk igen hasznos, mégis szinte észrevétlen találmányai.

A lift vagy más szóval felvonó története igen nagy múltra tekint vissza, hiszen már az ókori egyiptomiak is használták a piramisok építéséhez különböző emelő szerkezeteket. Az ókori görögök és rómaiak már kötelekkel és csigákkal működő berendezésekkel kísérleteztek, a középkorból pedig számos leírás említi emberi vagy állati erővel működő, kenderkötélen függő kabinos felvonókat. A gőzgép feltalálása aztán óriási lendületet adott a liftek fejlődésének is, az a probléma azonban továbbra is fennállt, hogy

Egy középkori felvonó terve

ha a biztonsági kötél elszakadt, akkor a felvonókabin bizony lezuhant. 1852-ben azonban egy zseniális amerikai feltaláló és üzletember, Elisha Otis erre a kérdésre is megtalálta a megoldást.

Megalkotta a biztonsági liftet, melynek az a lényege, hogy a kötél elszakadásakor a felvonókabin egy retesz segítségével automatikusan befékeződik, így a lift nem tud lezuhanni, és a benne tartózkodók nem kerülnek veszélybe. Miután a 19. század végétől az amerikai nagyváro-

sokban egyre magasabb épületeket emeltek, sőt megjelentek az első felhőkarcolók, égetően nagy szükség lett a gyors, biztonságos és sok ember szállítására képes felvonókra, így a lift elindult világhódító útjára. Később aztán a még nagyobb biztonság érdekében megjelentek a lifteken az automatikusan záródó ajtók, majd az elektronikus vezérlés, és kialakultak a felvonóknak azok a típusai, amelyeket manapság is a legnagyobb természetességgel használunk.

A mozgólépcső annyira nem régi ötlet, mint a lift, de azért ennek a találmánynak is több mint 100 éves a története. A nagyvárosok lakossága az 1800-as évek második felében rohamosan növekedett Európában és Amerikában is, az ő kiszolgálására kezdték felépíteni az első nagy, többemeletes áruházakat, bevásárlóközpontokat. Az ezekben elhelyezett felvonók azonban egyre kevésbé bírták a vásárlók rohamát, akik viszont szerettek volna valamilyen kényelmesebb módon az emeletek között közlekedni.

Az első mozgólépcsőt, amit mai szóhasználatnál inkább mozgójárdának neveznénk azonban mégsem egy áruházban, hanem egy hasonlóan nagy forgalmú helyen, az egyik New York-i pályaudvaron állították üzembe. Nem sokkal később megjelentek a mai értelemben is mozgólépcsőnek nevezhető szerkezetek George Wheeler feltalálójának köszönhetően. Magyarországon az első mozgólépcsőt Budapesten, a Corvin Áruházban helyezték üzembe 1931-ben.

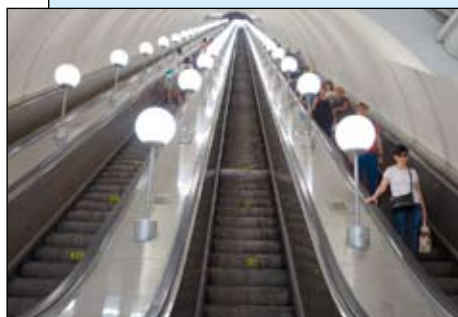
Tudtad?

A leghosszabb felvonó nem meglepő módon a világ jelenleg legmagasabb épületében, Dubajban, a Burdzs Kalifában található. 504 méter hosszú függőleges pályán szállítja az utasokat, a menetidő pedig egészen döbbenetes, kevesebb mint egy perc!

Ebben az épületben működik a világ leghosszabb liftje

A világ leghosszabb mozgólépcsője Oroszország fővárosában, Moszkvában, az egyik metróállomáson található. 126 méteres mélységbe viszi az utasokat mindössze két és fél perc alatt. A legrövidebb mozgólépcső egy japán városban, Kavaszakiban van, mindössze öt(!) lépcsőfokból áll.

A világ leghosszabb mozgólépcsője Moszkvában

Mennyi az annyi?

Egyes matematikusok és csillagászok már a XVI. század végétől felvetették egy decimális mértérendszer megalkotásának szükségességét, de eredményt csak a mindent megváltoztatni, átírti kívánó francia forradalom hozott. Több ötlet született, végül az 1795-ös Konvent két francia tudós, Mechain és Delambre megoldását fogadta el, ezt 1795. április 7-én vezették be. A görög metron, azaz mérni kifejezésből született métert a Párizson áthaladó negyed délkeleti tízmilliomod részeként határozták meg.

Többévi komoly munka után 1799-ra született meg a végeredmény, a méter hosszát megörökítő etanolokat még abban az évben kiöntötték ónból és platinából, majd a francia levéltárban helyezték el. Gyors hódításról nem beszélhetünk, Franciaországon kívül a méterrendszer csak az 1867-es párizsi világkiállítás után lett népszerű, az egyes államok egymás után tértek át használatára. Az Osztrák–Magyar Monarchiában a méterrendszert hivatalosan 1876. január elsejével vezették be.

A tudósok mindent megtettek a lehető legpontosabb definíció megalkotására, 1983-tól a méter definíciója így szól: a méter a fény által a vákuumban a másodperc 1/299 792 458-ad része alatt megtett út hossza.

A méter a délkeleti negyednek tízmilliomod része

Májusban erdön-mezőn nagy a nyüzsgés. A későn érkező madarak fészket raknak, a korán érkezők és a nálunk telelők már a fiókák nevelésével vannak elfoglalva. Ebben a hónapban születnek az őszutak és a szarvastehenek gidái. Kibújnak a vackukból a kiskókák, és már a rókalyuk előtt hancúroznak a meleg napon. Nyílik a sok virág, és mind arra vár, hogy beporozzák.

Fecskefarkú lepke

A virágok beporzásának nagy munkáját a rovarok, a méhek, lepkék végzik. Amint virágról virágra szállnak, szívogatják az édes nektárt, a lábukon átvisszik a virágport egyik virágról a másikra. A virág ezzel beporzódik, megtermékenyül.

Micsoda csodalények a lepkék! Különös átváltozásokra képesek. Az apró petékből először hernyók lesznek. A hernyók, ezek a gusztustalan lények folyvást esznek. Lerágják a növények friss hajtásait, leveleit, és amikor már elég nagyra nőttek, bebábozódnak. A bábokból aztán egyszer csak kirepülnek a színpompás lepkék.

A lepkéket, ezeket a törékeny, színes szárnyú rovarokat a tavasz első meleg napsugarai csalogatják elő. A telet pincékben, padlásokon, farakások zugaiban, fák odvában vészelték át. Tavasszal és nyáron át aztán a virágok hűsége látogatói. Szeretnek a virágzirmokon megpihenni, hosszan elidőzni, napozni. Nagy hasznót hajtanak, beporozzák a virágokat. Legtöbbjük rövid kis életében szinte nem is táplálkozik.

Kérdezz!

Hogyan találja meg a lepke a virágokat?

A rendkívül jó szaglása és a tájékozódási képessége révén. A lepkék több száz méterről is megtalálják egymást, és megismerik a virágokat.

Amint a bából kibújik a lepke, a szárnyaiban levő erekbe levegő tódul, a szárnyak ettől szétterülnek és megmerevednek. A lepkeszárnyakat színes pikkelyek borítják. Ezek különleges szerkezete és a bennük levő festékanyag határozza meg a lepke színét. A nappali lepkék tarkák, az éjjel repülők általában barnásszürkék.

Ajánló

Milyen lepkék élnek a lakóhelyeden? Készíts táblázatot aszerint, hogy nappal vagy éjjel repülnek!

Törékeny szárnyakon

Hosszú pödörnyelvükkel csak virágnedveket, nektárt szívogatnak.

A nappali pávaszemet össze sem téveszthetnénk más lepkével, tarka pávaszemfoltjáról azonnal felismerhető. Ezek a szemfoltok azonban nemcsak díszek, hanem elijeszítik az ellenséget. A lepke hirtelen széttárja a szárnyait, a meglepő látványtól a kisebb madarak megijednek, és míg észbe kapnak, a lepke elrepül.

A halálfejes lepke még az embereket is megrémisíti. A torán egy halálfejszerű rajzolat látható. De nemcsak ezt találták ijesztőnek régen az emberek, hanem a hangját is. A lepkék legtöbbjének nincs hangja, ennek azonban van. Amikor nyugtalan, mintha egér cincogna, máskor füttyölő, zúgó hangot ad ki a torkából egy vékony hártya rezgetésével. A méhek ettől a hangtól teljesen megbénulnak, és nem tudnak védekezni. Ezt használja ki a halálfejes lepke.

Nappali pávaszem

Míg a méhek ájultan hevernek a kaptárban, ő megdézsmálja a mézkészletüket. Szüksége is van a sok energiára, hiszen tavasszal, amint kikel a bából, hosszú vándorútra indul. Déli hazájából, a Földközi-tenger mellékéről északra vándorol. Sokan közülük egészen Svédorszáig is eljutnak. Vándorútjuk során találkozhatunk mi is velük a Kárpát-medencében.

Halálfejes lepke

A halálfejes lepke hernyója

Tudod-e?

- Ki találta fel a hőmérőt? Galileo Galilei 1600-ban.
- Hol mérték Földünkön a legalacsonyabb hőmérsékletet? 1960-ban az Antarktiszon: -88,3 fokot.
- Mennyi a cigarettaaparázs hőmérséklete? 750 °C.
- Hűt-e a zúzmararéteg a hűtőszekrényben? A vastag zúzmararéteg egyáltalán nem hűt. Éppen ellenkezőleg, akadályozza a tér belső hűtését, ezért ajánlatos a hűtőszekrényt időnként kiolvasztani.
- Átlagban hány vihar tombol évente a Földön? 16 millió.

- Hol van Európa csapadékból legszegényebb helye? Oroszország Asztrahán városában, ott évi 162,6 mm csapadék hull átlagban.
- Mekkora volt a jégveréskor megmért legnagyobb jégdarab? 1 kg 90 dkg, ezt Kazahsztánban mérték.
- Mi a különbség a vihar és a zivatar között? A vihar nagy szelet jelent, a zivatar villámlással és mennydörgéssel járó záporosó. A kettő gyakran együtt jelentkezik.
- Mennyi hó hullhat 24 óra alatt? A rekord 193 cm.
- Hol van a Földön a csapadékból legszegényebb övezet? A chilei Aricában, ahol 53 év alatt átlagban 0,8 mm csapadék esett.

Lepketánc

Egyszer nagyon régen, Meseország kel-
lős közepén, volt egy csodás virágos rét,
ahol mindig nyár volt. Az ittlévő állatok,
növények leg többje boldogan és barátságban élt
egymással. Vidáman teltek a napok.

A virágos réten sok lepke is lakott, és minden
nap csodás táncot lejtettek a rét tündéreinek,
akik hálából mézédés virágot szórtak szét a le-
vegőben. A lepkék olyan szépen táncoltak, hogy
aki látta őket, az elámulat a csodálkozástól.

De nem mindenkinek tetszett ez a véget nem
érő mulatozás. A mező szélén, ahol kezdődik
a sűrű erdő, lakott egy mérges gomba, akit na-
gyon zavart a jókedvű vigadalom. Főleg akkor
gurult méregbe, amikor a lepkék fellibbentek,
és ellejtették a lepketáncot. Ilyenkor dúlt-fúlt és
rikácsolt iszonyatos gombahangján:

– Ne zavarjatok! Ki nem állom, amikor ezek
a lepkék táncolnak. Múltkor is az egyik megsér-
tette a piros süvegemet. Újra kellett rajta festeni
a pöttyöket. Így nem lehet pihenni, ha mindig
ricsajoztok körülöttem. Fontos személyiség va-
gyok, és ha nem pihenem ki magamat, akkor
annak súlyos következményei lesznek.

A főtündér megígérte, hogy távolabb men-
nek, és nem zavarják a mérges gombát. Megké-
rik a pillangókat is, hogy ne repüljenek a süve-
gére.

Látszólag a probléma meg is oldódott volna,
de a mérges gomba nem nyugodott. Újabb és
újabb panasszal fordult a főtündérhez:

– Igen hangosan suhognak a lepkék szárnyai.
Idegesítenek. Tegnap is az egyik a fejem fölött
húzott el, és úgy megijedtem, hogy majd kifor-
dultam a földből.

– Mit tegyünk, ha arrafele vezet az út a virá-
gos rétre? Különben is, alig hallható a szárnyunk
suhogása. Éjszaka a szél jobban suhogtatja a fák
leveleit.

Óriási vita kerekedett ki az egészből. A mér-
ges gomba a legkülönbözőbb kifogásokkal ho-
zakodott elő. Nem akart belenyugodni, hogy
nincs igaza. Valójában az bántotta, hogy nem
tud táncolni. Ezt a közelben álló lila virág árulta
el a főtündérnek, amikor meglátogatta a mérges
gombát, hogy rendet tegyen az erdőszélén.

– Mit tegyünk? Mit tegyünk? – törte a fejét a
főtündér – Hogyan tanítsuk meg a mérges gom-
bát táncolni? Talán, ha tudna, akkor nem lenne
olyan ellenséges a lepkékkel szemben.

Igazából a réten senki sem tudta a választ.
Mindenki csak hümmögött, vakargatta a fejét.
Pedig meg kell találni a megoldást, mert nem
lehet, hogy a mérges gomba állandóan zsörtö-
lődjön, még a végén agyvérzést kap méregében.

A lepkék már napok óta nem mertek tán-
colni. Nem akarták még jobban felmérgecsíteni
a gombát. De mindenki tudja, ha naponta nem
lejtnek táncot, akkor idővel szárnyaik elgém-
berednek, és annyi erejük sem lesz, hogy haza-
repüljenek.

Szívesen megtanították volna a mérges gom-
bát táncolni, de gyöngék voltak ahhoz, hogy
felemeljék. Egyhelyben állva meg mégsem lehet

táncolni. Micsoda tánc lenne, ha a gomba csak a
kalapjával bólogatna? Valakinek a levegőbe kel-
lene emelni, és ameddig a tánc tart, ott tartani,
hogy legalább ő is érezze a táncolás bűvöletét.

Ki legyen az? Ki legyen az? Ide most valaki
erős egyén kellene. Igazat megvallva a tündérek-
nek volt varázserejük, de azt csak végszükség-
letben használhatták, és hamar elfogy, ha táncra
használják.

Ekkor az egyik kicsi lepkének, Pille Panni-
nak kitűnő ötlete támadt. Meg kellene kérni a
szél apót, hogy fújjon addig, amíg tart a tánc. A
légáramlat felemelhetné a mérges gombát, és ve-
lük rophatná a táncot.

Mindenkinek tetszett Pille Panni javaslata
és a főtündér is támogatta. Gyorsan elszaladtak
az erdőszélre és előadták ötletüket. Először a
mérges gomba idegenkedett az ötlettől, azt gon-
dolta, hogy a lepkék rá akarják szedni, és majd
kinevetik. De amikor megjelent a főtündér és a
szél apó is, elgondolkodott a dolgon. Talán nem
is beszélnek bolondságot. Meg kellene próbál-
ni a táncot. Bizonyára jó érzés lehet pörögni,
szállni a levegőben és a mező lakóival örülni az
életnek.

Végül kezét nyújtott és elfogadta a segítséget.
Mindenki boldogan felsóhajtott és megkönnyeb-
bült. Érezték, helyreállhat a béke, és megint min-
denki vidám lesz. Többé a mérges gomba nem
fog zsörtölődni, mert hiszen ezentúl ő is mindig
tud táncolni, csak meg kell kérni szél apót.

Így is lett. Az első pörgés után olyan vidám
lett a mérgezsák, hogy ő kurjongatott leghango-
sabbban. Többé nem is hívták mérges gombának,
mert megszeliült, és erdő-mező legvidámabb
lakója lett.

Kovács Sztrikó Zoltán

Fizi Karcsi kalandjai

(Mielőtt hozzákezdesz, jó ha tudod, hogy az akusztika szó a fizikában hangtant, az optika szó fénytant, a kalorika pedig hőtant jelent. De most már irány a szövegrészlet!)

Akusztika szigetén...

Egyszer csak repülés közben különös érzése támadt. A feje két oldalán lévő haszontalanok tartott két bőrkinövésen át különös ritmikus zúgásra figyelt fel. Nagy nehezen értette meg, hogy az eddig hangtalan robbanómotor zúgását hallja. Hamarosan észrevette azt is, hogy alulról is érzeknek ilyen különös hangok, amelyek csak akkor csendesülnek el kissé, ha a feje két oldalon levő tölcse-szerű bőrkinövést befogja. Gia ekkor hallotta életében először a saját hangját is. Igaz, hogy értelmetlen állatias üvöltés jött csak ki a torkán, mégis szörnyen meglepte ez a változás.

Repülőgéppel az alulról jövő hangzavar felé kezdett repülni és a hang erősödéséből következtetett a magasságra. Néhány másodperc múlva sikerült egy kis zökkenéssel leszállnia egy homokos, sík területen. Leállította a motort, nehogy valaki rátaláljon a motor zúgása alapján, majd megindult arrafelé, ahonnan a különös hangok érkeztek.

Sokáig kóborolt az ismeretlen szigetlakók között, és csak pár hét múlva értett meg valamit abból, amit az ottaniak beszéltek.

– Te nem vagy akusztikai, vagy némának születél – mondták mind gyakrabban Akusztika sziget szánakozó lakói. Itt már kisebb-nagyobb madarakat is ettek a bennszülöttek, és szörnyen csodálkoztak, amikor Gia a repülőgépből titokban magával hozott benzines rongydarabot kövek összeütésével meggyújtotta, és a láthatatlan lángon pompás madár- és halpeccsenyét sütött.

– Nincs szebb muzsika a tűz pattogásánál – jelentette ki a sziget ezer hangszerrel körülvett uralkodója, akiről azt mesélgették, hogy éjszaka nem ágyban, hanem egy felnyitott zongora húrjain alszik.

Gia azonban itt is csak pár hónapot maradt, mert füle már megfájdult a szakadatlan zenebonában. Hosszú keresés után sikerült rátalálnia repülőgépe, amely azonban tele volt akusztikai gyerekekkel, akik véletlenül begyűjtötték a motort és gyönyörködtek a motorzúgásban. Gia tapintás után rájött arra, hogy e zeneimádó gyerekeknek akkora fülük van, hogy bármely csacsi megirigyelhetné. A gyerekeket azonban csak úgy sikerült kicsalogatni a repülőgépből, hogy egy benzintartályt egy eredeti kalorikai gyufával meggyújtott, majd követ gurított a tartályra, mire az nagy pukkanással felrobbant. A robbanás annyira megtetszett ezeknek az apró muzsikusz gyerekeknek, hogy menten kiugráltak a szakadatlanul zúgó repülőgépből.

Gia tehát tüstént felrepült géppel a magasba és bizony addig repült, amíg a feje elején levő két vizes gömböcskén át, amelyeket eddig szaglószer-nek tartott, különös dolgokra lett figyelmes. Legelőször a légszavakról vett tudomást, és elcsodálkozott, mert tapintással sokkal nagyobbaknak képzelte. Szédülten és érthetetlenül bámulta a repülőgép szárnyait.

Nem tudta megérteni, hogyan lehet az, hogy fel tudja mérni azok nagyságát anélkül, hogy tapogatná őket. „Úgy látszik, hogy két szemből valami sugárpár nyúlik ki és ezek pontról pontra áttapogatják a repülőgépet.”

Le se lehet írni, mit érzett Gia, amikor maga alatt, két szeme révén, pontosan felmérhette a következő legcsodálatosabbnak látszó szigetet, amelyet a bennszülöttek Optikának neveztek.

Optikai tapasztalatok

Optika lakói óriási csillagvizsgáló távcsöveikkel már messziről felfigyeltek a csodálatos légi utasra, akiről biztosan azt tartották, hogy csak a csillagokról jöhetett.

Amikor Gia az egyik virágdús pázsitos réten szépen simán leszállt, hatalmas embergyűrű vette körül. Mindegyiknél tábla és kréta volt és írásban beszélgettek.

Gia csak jóval később értette meg, mit kérdeztek tőle ezek a csodálatos színpompás öltözetű optikaiak. Az egyik táblán, mint később megtudta, ez állt:

– Mars-lakó, írd le, hogy hívnak, vagy rajzold le, hogy milyen az élet nálatok.

Amikor látták, hogy Gia csak a vállát vonogatja, vidáman karon fogták és két álló héten át írni tanították. Két hét múlva Gia végre szépen leírta a nyakába kötött táblára a nevét: N. R. Gia, mechanikai lakos. Viszonyképpen Gia megtanította az optikaiait a legegyszerűbb beszédre. E sziget lakói már sokkal derűsebb életet éltek, mint az eddigi szigetek szülötte. Itt már senki sem tapogatózott és sokkal tanulékonyabbak voltak az emberek, mint a sötétség előző három szigetének lakói. Egyetlen hibájuk volt, hogy egész nap csak a színekben gyönyörködtek. Giát mikroszkóp alá tették és minden porcikáját lefényképezték.

Gulliver a fizika földjén

Gyakran találkozhatunk ismerősen csengő nevekkkel, olykor sokáig gondolkodunk rajta, vajon honnan is lehet ismerős? Kovács Sztrikó Zoltán neve példának okáért a róla elnevezett fizika- és kémiaaverseny kapcsán... De tudod/tudjuk-e ki ő? Mert nem kizárólag fizikus, egyetem tanár volt, hanem író is. Méghozzá igen érdekes. Nikola Tesla regényes életrajza és több tudományos fantasztikus (sci-fi) mese mellett ő írta a Fizi Karcsi kalandjai című tudománynpszerűsítő regényt.

Utóbbi történetét nehéz lenne összefoglalni, mivel több, nem összefüggő epizódból épül fel a szöveg, az olvasott részlet viszont két különös

sziget, Optika és Akusztika földjén játszódik. Ha olvasás után beugrik a Gulliver utazásai című könyv, akkor az nem véletlenül történik. És mielőtt azt mondanád: „hiszen ez közönséges lopás!”, jó, ha tudod, hogy ez bizony nem egyszerűen kölcsönzés, hanem egy jelentős irodalmi hagyományba való bekapcsolódás... Természetesen Kovács Sztrikó Zoltán szövege ma már kicsit ódinak hathat. Lehet, hogy nevetünk is rajta. Nem is azt állítom, hogy ez a könyv elsőrangú szöveg. Azt azonban mindenképpen be kell látnunk/látnod, hogy nagyon érdekes! És nem csupán azért, mert izgalmasan mutatja be a fizika világát, azt a világot, ami körülvesz minket, és amelynek ta-

pasztalását magától értetődőnek vesszük. Hanem azért is, mert elgondolkozhatunk azon, milyen az, amikor valaki nincs tisztában érzékeivel, és a világnak csak bizonyos rétegeit tudja felfogni? Persze ez a szöveg pont a tanulásról, a megnyíló világról, a tudás megszerzéséről (is) szól. Hiszen tudománypopularizáló olvasmány és mint ilyen, a szépirodalmi szöveg határterülete is. De ki tudná pontosan megmondani, hol végződik az egyik, és hol kezdődik a másik?

Néha jó elgondolkodni ilyen kérdéseken is. Vagy azon, hogy te melyik érzékszerved tudnád nélkülözni? Vagy vajon milyen lehet fogyatékkal élni?

A kérdésekre választ és jó felfedezést kíván:

Herédi Károly

Pongrác, Szervác, Bonifác
– május 12., 13., 14.

Ezek a napokon a népi megfigyelés szerint az időjárás általában hidegebbre fordul, sőt a szentek gyakran fagyokat is hoznak – innen a közös nevük: fagyosszentek. Viszont ha ilyenkor a vártnál melegebb az idő, hűvös nyárra lehet számítani.

Fagyosszentekig nem volt ajánlatos a palánták kiültetése. A fagyok a gyümölcsösökben és a szőlőkben is nagy károkat okozhattak. A gazdák, hogy virágzó gyümölcsfáikat megvédjék, éjjelenként füstölték őket.

„Szervác, Pongrác, Bonifác,
mind a fagyosszentök,
Hogy a szőlő e ne fagyjon,
füstöljenek kendtök!”

Zsófia (május 15.)

A néphagyomány szerint Zsófia is hozhatott fagyot vagy hideget. Ő az egyedüli női fagyosszent. Gyakran hidegebb tudott lenni, mint három említett férfi társa.

Napja a gazdasági élet szempontjából fontosnak számított. A juhokat tartó gazdák ekkor választották el a bárányokat, utána megkezdődhetett a fejés.

Helyenként a kender és a len vetőnapjaként tartották számon. A néphit szerint azért kellett ezen a napon vetni a kendert, hogy a szára majd olyan hosszú legyen, mint a szent haja.

Orbán (május 25.)

A néphagyomány őt is a fagyosszentek közé sorolja. A szőlő védőszentje. Gyakran emeltek neki szobrot, kápolnát a szőlőhegyeken.

A gazdák a neve napját megelőző éjjel tüzet raktak a szőlőben, és a szenthez imádkoztak, hogy a fagy ne vigye el a termést. A szőlőnek ugyanis leginkább az Orbán-napi hideg árt.

Ha Orbán meleget hozott, szobrárt virággal díszítették, megkoszorúzták, még borral is meg-

öntözték, de ha a fagy elvitte a termést, kövekkel dobálták meg.

*Orbánnak a napja hogyha fényes,
A vincellér mint a páva, kényes.*

A szőlőtermesztő vidékeken szokás volt ezt a napot a szőlőhegyen táncsal, mulatozással tölteni. Egész családok vonultak ki oda ilyenkor borral és kaláccsal, gyakran zenészeket is fogadtak.

Varázserejű eső és harmat

A májusi eső aranyat ér – tartja a magyar néphagyomány. Ha május első hetében esett, jó termésre számítottak a gazdák. A lányok a májusi esőtől frissességet, szépséget vártak. Kibontott hajjal kiálltak az udvarra, arcukat felfelé tartva, hogy hamvas legyen az arcuk, hajjuk pedig jó hosszúra nőjön. Közben háromszor elmondták a varázsigét – a gyermekmondókák is utalnak erre:

*Ess, eső, ess,
Holnap délig ess!
Az én hajam olyan legyen,
Mint a Duna hossza!
Még annál is hosszabb,
Mint a tenger hossza!*

(Mécs László:
Vadócba rózsát oltok)

A néphagyomány a harmatnak is mágikus erőt tulajdonított. A májusi, de főként a május elsejét szinte minden fájdalomra ellenszerként alkalmazták. A hajnali harmattal megmosták a szemüket. Hasznos volt mindennemű bőrbetegségre is.

VAJIDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEK

Zsáki István festőművész

Zsáki István 1942-ben született Topolyán. Főiskolai tanulmányait Pristinában végezte. 1975 óta tagja a Vajdasági Képzőművészek Egyesületének, valamint több hazai és külföldi művésztelepnek. Alapító tagja a bácskossuthfalvi 9+1 és a szabadkai Bucka Gányó művésztelepeknek. 2002-ig, nyugdíjba vonulásáig képzőművészet szakos tanárként dolgozott. A topolyai művésztelep és az Art Gallery képtár vezetője.

Képein a fehér, gyűrött, néhol szakadt papírlapra szórt földdarabok, kövek, kagylók mellett zöldek, gyümölcsök, madarak és egyéb kellékek jelennek meg különféle kompozíciókban. A szakmai kritika szerint figurális alkotásai jól tükrözik a hagyományokhoz való visszanyúlást, a régi mesterek szeretetét, tiszteletét.

A művész apró kiegészítőinek egész tárházából válogat egy-egy művének elkészítésekor. – A képeimen található tárgyak a föld motívumából indulnak ki. Ilyenek a kövek – amelyekben, úgy érzem, az őseink lelke van bezárva –, a gesztenye, a csiga, a dió vagy az alma. A fűcsomók az otthon melegét jelentik, de az elhagyott házat, fészket is – vallotta

egy ízben. Precízen kidolgozott képein leginkább földszíneket, meleg árnyalatokat használ. Néhány alkotása a vásznon túl is folytatódik. Mint mondta: „a csendéletek túllépve határaikon, a körülöttük lévő világ lószagos részeként jelennek meg, felerősítve azt az érzést, hogy a keret igazából nem is létezik”.

Velence Olaszország egyik legszebb városa, és az ország 21 tartománya közül az egyiknek, Venetónak a fővárosa. Gyakran az Adria királynőjének nevezik. Történelme valamikor az V. században kezdődik, a középkorban a város a körülötte lévő térséggel önálló arisztokratikus köztársaság volt, és valódi kereskedelmi nagyhatalom. Saját uralkodóval, hajóhaddal, sereggel...

A cölöpökre épült város keletkezéséről több legenda szól, a legvalószínűbb mégis az, hogy a görögök és a hunok elől menekülők költöztek ki a biztonságosabb helyre, a tengerre.

A Velencei Köztársaság zászlaja és címere

A 421. évet tekintik Velence megalakulása évének. Velence kezdetben Bizánc és a Frank Birodalom között szinte jelentéktelen városállam volt, majd a kereskedelemnek és a kitűnő diplomáciának köszönhetően erős hajóhadat épített ki, a Földközi-tenger ura lett és szárazföldi területeket szerzett (például Dalmáciát). Uralkodója a dózse volt. A velencei hajóhad csellel megszerezte Alekszandriából Szent Márk ereklyéit, majd a keresztény püspök tiszteletére 828-ban elkezdték építeni a Szent Márk-bazilikát.

A X. századig Bizánc fennhatósága alatt volt, majd felemelkedése és megerősödése után egyik legfőbb vetélytársává vált. A köztársaság a XIII. századig hatalmát kiterjesztette Lombardiára, a Peloponnészoszi-félszigetre, Macedónia és Albánia térségére, Ciprusra, Krétára és az égei-tengeri szigetekre, emellett hamarosan számos itáliai város is hatalma alá került. A XIII. és a XIV. század folyamán a város kemény versenyt folytatott Genovával a Földközi-tenger térsége feletti uralom végett. Évtizedekbe tellett, mire a velenceiek felülkerekedtek.

A Velencei Köztársaság legnagyobb uralkodója Pietro Orseolo dózse volt, aki megszerezte a legtöbb dalmát várost (köztük Zadart, Splitet, Trogirt). Az ő uralkodása alatt kezdték el építeni

A cölöpökre épült óriási múzeum: Velence

A Szent Márk-templom

a Dózse-palotát. Később, az első keresztes háború idején a velencei hajóhad nagy sikereket ért el a Közel-Keleten.

Velence sikerei elsősorban azzal magyarázhatók, hogy szerződéssel kötötte magához a közeli városokat. Velence garantálta a biztonságukat, ezért cserébe hűséget és mindenféle segítséget kért tőlük háború esetére. Ehhez a szerződéshez csatlakoztak az isztriai városok is.

A nagy földrajzi felfedezések kezdete (a középkor és az újkor átmenetén) Velence fénykorának a végét jelentette: az érdeklődés áttevődött az Újvilág felé, és a fő kereskedelmi útvonalak is a Földközi-tenger térségéből átkerültek az Atlanti-óceánra. Az oszmán törökök érkezésével a város elvesztette birtokainak jelentős részét. A köztársaság az 1797-es campoformioi békével elvesztette függetlenségét, mivel Napóleon Ausztriának adományozta. Később ismét az olasz tartományok közé került, majd megint osztrák irányítás alá, végül 1866-ban beolvasztották az új olasz nemzetállamba.

Velence szinte állandóan összetűzésben állt a magyar állammal. A konfliktus 1089-ben kezdődött, amikor Zvonimir horvát király halála után a magyar királyság is igényt tartott a horvát trónra, mivel Zvonimir I. Béla király lányát vette

feleségül. Könyves Kálmán nagy sereggel vonult Dalmáciába, kihasználva, hogy a velencei hajóhad a Közel-Keleten tartózkodik, és elfoglalta szinte az egész Dalmáciát. Amint a flotta visszatért, rögtön hozzáfogott az elvesztett területek visszaszerzéséhez, de ez csak 1118-ra sikerült. Könyves Kálmán halála után II. István, majd III. Béla is hadakozott a velenceiekkel, váltakozó sikerrel, de Velence tartósan csak az adriai szigeteket tudta megtartani. Zára (a mai Zadar) miatt állandó volt az összetűzés Velence és a magyar királyság között, s mint tudjuk, IV. Béla is Velencéhez közeli területre, Trogirba menekült a tatárok elől. Még Károly Róbert és Nagy Lajos is hadakozott Velencével. A magyar királyság mintegy 400 évig ellenséges viszonyban volt a Velencei Köztársasággal.

Velence városa a vízre épült. Az iszapos talaj kis szigeteket alakított ki, amit a velenceiek nagy ügyességgel és türelemmel, évtizedek alatt erősítettek meg farönkökkel, lassacskán növelve a város területét.

Szent Márk és a szárnyas oroszlán Velence legfontosabb jelképei. A Szent Márk tér Velence egyetlen igazi tere, amely óriási kiterjedésű, látványos építményekkel körülvéve. Már a IX. századtól kezdve a város központjának tekintették, és megkezdődött a tér kiépítése. A Szent Márk-templom egy része a Dózse-palotával egybefolyik. A város legismertebb templomának számít.

A Velencei Köztársaság a kései középkorban, a XIV. század végén és a XV. század elején élte fénykorát. A török előrenyomulás kihatott a köztársaságra, s éppen Velencének később jelentős szerep jutott a törökellenes küzdelmekben.

A várost napjainkban egész évben keresztül turisták százezrei látogatják a világ minden tájáról. Ahogy a helyiek mondani szokták, az egész város egy történelmi emlékmű, utcáin sétálva az az érzés ébred az emberben, mintha egy óriási múzeumban járnának.

Tudod-e?

A híres szerb költő, Laza Kostić kezdetben kimondottan gyűlölte a Santa Maria della Salute templomot. Gyönyörű szerelmes versében (melynek címe Santa Maria della Salute), melyet szerelmének, Lenka Dunderskinek írt, kigúnyolja. Szerelmük a társadalmi rétegek közötti különbségek miatt reménytelen volt. Azon a napon, amikor a költő egy másik hölgyet vett el feleségül, Lenka meghalt. Lazót a hír mély szomorúságba ejtette, ezért később megírt még egy verset, amelyben már bánja korábbi sorait.

Birdy is fellép a Szigeten

Idén is lesz Exit fesztivál Péterváradon, számos ismert fellépővel, és sor kerül a Sziget fesztiválra is az Óbudai-szigeten. Az idei Sziget különösen jelentős, hiszen ez lesz a 25., így a szervezők különös figyelmet fordítanak arra, hogy térségünkbe invitálják a kedvenceket. A Sziget fesztivál augusztus 9-étől 26-áig tart. Már most tudni, hogy számos együttes és szóló-előadó lép fel, például a Kasabian, Macklemore és Ryan Lewis, Major Lazer, Pink, Wiz Khalifa, PJ Harvey, Biffy Clyro, Rita Ora, Interpol, Billy Talent, Rudimental, Charli XCX, Tom Odell, Clean Bandit, George Ezra, Breaking Benjamin, Steve Aoki, The Vaccines, Mando Diao, The Pretty Reckless, Lajkó Félix és még sokan mások.

Az idei Sziget fesztivál résztvevője lesz a sokak által kedvelt Birdy is. Az angol származású zeneszerző, énekesnő Jasmine Van den Bogaerde néven 1996. május 15-én született Lyntonban. Úgy tudni, hogy a Birdy név, ami madárkát jelent, még kisbaba korában ragadt rá. A szülei becézték így, mivel eteték olyan szélesre nyitotta a száját, mint egy madárfióka.

A barátai is így kezdték hívni, csak a tanárai szólították rendes nevén. Birdy anyja zongoraművész, így a zene a születésétől fogva egészen természetesen jelen volt a lány életében. A zeneszeretet teljesen magával ragadta, így Birdy hétévesen már zongorázott, nyolcévesen pedig elkezdett dalokat írni. Az áttörést a 2008-ban megtartott Open Mic UK tehetségkutató verseny hozta meg számára, amelyre saját dallal nevezett be, ez a dal pedig a So Be Free volt. Birdy a legfiatalabb versenyzőként, 12 évesen győzedelmeskedett a 18 év alattiak kategóriájában. Több ezer versenyzőt utasított maga mögé és megkapta a fődíjat. Nem is csoda, hogy ezután lemezszerződést ajánlottak neki, amit ő hezitálás nélkül, rögtön el is fogadott. Később Birdy egy interjúban azt mondta, hogy korábban mindig is titkolta a dalszerzői ambíciót. A barátai nem is tudta róla, hogy dalokat ír, csak a családjá. Végül a versenyre az anyja unszólására jelentkezett, aki azt mondta, hogy nincs mit vesztenie, és ez be is bizonyosodott.

A zenevilág figyelembe 2011-ben szegeződött a lányra, amikor 15 éves volt. Ekkor jelent meg első albuma, Birdy címmel. A lemezen tizenegy szám szerepel, a Without A Word című dalt maga Birdy írta, a többi pedig feldolgozás. Ekkortájt robbant be a köztudatba is debütáló dalával, egy Bon Iver-átdolgozással, a Skinny Love-al, amely a mai napig az egyik legnagyobb slágere. A dalhoz videó is készült, akárcsak a Shelter és a People Help the People dalokhoz.

Birdy komolyan vette a karrierje építését és 2013-ban a Fire Within című albumot adta ki, amely már saját szerzeményeket tartalmaz. Erről elsőként a Wings című dal került ki, amelyhez szintén készült videó is. Ekkor már kezdett világhíressé válni, hogy Birdy zenei világa a lassú, érzelmes, szerelemes dalokról szól. Ezek után bemutatta a Light Me Up című dalát is, amellyel szintén meglepetést keltett, hiszen a nyolcvanas évek hangulatát idézte fel.

Birdy filmekhez is írt dalokat, a Just Game-t a Hunder Games-hez, a Not About Angelst

pedig a Csillagainkban a hiba filmhez. Közben Birdy még egy hangszerezéssel kezdett el barátkozni, a gitárral.

Az énekesnő 2015-ben újabb meglepetéssel rukkolt elő. David Rhodes-el készített egy közös dalt Let It All Go címmel. Ehhez a dalhoz is társított videót. Daviddal a szabad ég alatt énekelnek, a videó színvilága pedig tündérmeszerű érzést kelt, valósággal elvarázsolja a nézőket. A rajongók nagyon megszerették ezt a dalt, amelyről Birdy azt mondta, hogy természetesnek hatott számára a dalszerzés Daviddal, nagyon szereti az énekes hangját, amelyben egyszerre van erő és törékenség.

Birdy legutóbbi albuma Beautiful Lies címmel tavaly jelent meg, szinte mintegy bizonyítékként, hogy készen áll tovább építeni a karrierjét. Nem kis teljesítmény az, hogy valakinek húszévesen már három albuma van.

Ha tehát minden igaz, Birdy augusztus 15-én lép fel a Sziget Fesztiválon, ahova elhozza érzelmes, varázslatos világát.

Billie Lourd a hetedik évadban

Ryan Murphy, az Amerikai Horror Story megalkotója néhány hónappal ezelőtt hozta nyilvánosságra, hogy szeptemberben folytatódik a sorozat a hetedik évaddal, amelynek központi témája a legutóbbi amerikai elnökválasztás lesz. Ez persze nem jelenti azt, hogy Donald Trump vagy Hillary Clinton feltűnik majd a filmben, a sorozatkészítők inkább a történetre és a karakterekre szeretnék irányítani a nézők figyelmét. Ryan azt is megerősítette, hogy a főszereplő Sarah Paulson és Evan Peters lesz. Billy Eichner is szerepet kapott, az újabb hírek szerint pedig Billie Lourd is megjelenik a sorozatban. Billie Lourd egyébként Ryan Murphy másik sikersorozatában, a *Scream Queens*-ben is feltűnt az első két évadban. Akinek Billie Lourd neve ismeretlenül cseng, annak eláruljuk, hogy ő valójában a *Star Wars* Leia hercegnőjét megformáló Carrie Fisher lánya és a legendás színésznő, Debbie Reynolds unokája. Mivel mindkettőjüket nemrég vesztette el, most szüksége is van arra, hogy elterelje a figyelmét és ne adja át magát a szomorúságnak.

Chris Pratt csillaga

Nemrég Chris Pratt kapott csillagot Hollywoodban, a Hírességek sétányán. Ebből az alkalomból a színész hálát adott a szüleinek, menedzserének és feleségének, akik mindig, minden körülmények között kiálltak mellette és támogatták, bárhová is vitte a sors. Habár Chris Pratt korábban is ismert hollywoodi színésznek számított, a világhírnevet *A galaxis őrői* és *Jurassic World* hozta meg számára. Chris mára az egyik legkapósabb színésznek számít. Hosszú utat járt végig a sikerig, de mindvégig elszánt volt. Színészi karrierje megkezdése előtt felszolgálóként dolgozott, és nem gondolt arra, hogy mi lesz akkor, ha az álmai nem valósulnak meg. Nem volt B-terve arra az esetre, ha mégsem futna be. Erről ő maga vallott a rajongóinak, arra buzdítva őket, hogy ne adják fel az álmaikat. Egyébként a felesége, Anna Faris szintén a filmszakmában tevékenykedik és már akkor ismert volt, amikor Chris még csak próbálkozott hírnévre szert tenni.

Furcsa klip a Hurts-tól

Nemrég jelent meg a Hurts legújabb videoklipje, amely a *Beautiful Ones* című dalhoz készült. A Hurts már rég jött elő zenei újdonsággal, legutóbbi albumuk, a *Surrender* 2015-ben jelent meg, így a rajongók nagyon megörültek, amikor az angol szintipop duó megtörte a csendet. A két tag, Theo Hutchcraft énekes és Adam Anderson billentyűs szerint a klip az egyéniségeket ünnepli. A videó egy történetet mesél el, amelynek főszereplője Theo. Érdekes, hogy visszafelé láthatjuk az eseményeket, és a végén áll össze a teljes történet. A videó egyidejűleg provokatív és drámai, a szeretetről és a gyűlöletről szól. Akinek nehéz lenne felfogni, hogy mit is lát valójában, az a videómegosztókon megkeresheti azt a verziót is, amely nem visszafelé mondja el ezt a történetet.

Saját valóságshow-t indítana?

Nemrég arról írtunk, hogy a *Keeping Up with the Kardashians* valóságshow sztárjai, vagyis a Kardashian család animációs sorozatban térne vissza a képernyőkre. Újabbán arról is lehetett értesülni, hogy Kylie Jenner egy saját valóságshow indításán dolgozik, amelynek középpontjában ő maga állna, és akár a *Life of Kylie* címet is kaphatná. Ez azonban egyelőre csak híresztelés. Mindenesetre a hamarosan 20. évét betöltő Kylie Jenner nagy utat tett meg a *Keeping Up with the Kardashians* kezdetétől. Időközben felnőtt, beindította saját vállalkozását és az újabb generációk már jobban ismerik, mint leghíresebb nővérét, Kimet. Kylie jelenleg is saját márkáját népszerűsíti, és nem csoda, hogy a tévésbe is alaposabban szeretne belekóstolni, önálló úton akar járni.

Jelige: Panka
Kedves Bizi!

14 éves lány vagyok, aki nincs kibékülve önmagával. Nem tudom, miért, de utálok magam, és ezért gyakran sírok, hogy miért vagyok én ilyen szerencsétlen! Minden pillanatban azt várom, hogy valami balul sül el. Nincs dolog, amit ne csinálnék rosszul. Úgy érzem, hogy mindenki rajtam röhög és gúnyol. Szólni sem tudok, ha néz valaki. Ezért az iskolában is nemegyszer megtörtént, hogy rossz jegyet kaptam a versmondásért, amikor ki kellett állni az osztály elé. Félek szerepelni, lebénulok. A fiúkkal is ugyanígy vagyok, félek odamenni hozzájuk, köszönni nekik. Csak sírni tudok saját magam miatt, hogy ilyen béna vagyok! Úgy érzem, megkerülok! Már mondták, hogy mindez az önbizalom hiánya miatt van, de nem tudok mit tenni, hogy változtassak ezen. Szeretnék megváltozni! De hogyan? Segíts!

Válasz:
Kedves Panka!

Nem tudom, hogy megvigasztal-e, amit írok neked, de biztos, hogy nem vagy béna, csak serdülő vagy! Igazad van, mindez az önbizalom hiánya miatt van, amivel gyakran együtt jár az ún. negatív énkép is. Nem a legszebb az önmagadról alkotott képed, az én-képed. Sajnos attól, hogy beállunk a tükör elé és mantraként (egy fajta keleti ima) mondogatjuk, hogy „szép vagyok! bátor vagyok!”, még nem lesz nagyobb az ember önbizalma. Önbizalmat, erőt, bátorságot csakis sikerélményekből szerezhethetünk. Sikerélmény pedig nagyon sokféle dologból eredhet. Először is találj valamit, ami érdekel. Számos téren keresheted önmagadat: táncban, sportban, nyelv- és zenetanulásban (ének vagy hangszerezen való játszás), kézművességben, festésben, kézimunkában, főzésben, takarításban stb. A lényeg az, hogy szeresd azt, amit csinálsz, és az, hogy komolyan vedd ezt. Nemsokára, ha kitartó vagy, utolér az elégedettség érzése, a büszkeség érzése, az az érzés, hogy valamit jól csinálók, élvezem azt, hogy sikeres vagyok. És itt a sikerélmény! Ezzel pedig együtt jár az önbizalom is. Nem kell kétségbeesned a fiúk miatt sem! Nem kell feltétlenül odamenni hozzájuk, elég, ha csak visszaköszönsz, vagy rámosolyogsz arra, aki tetszik. Első lépésnek ez is elég. Az az érzésed pedig, hogy mindenki rajtad nevet, belőled fakad, mert a rossz, a sötét szemüvegeden keresztül nézed a világot és önmagadat is. Pillanatnyilag a legsötétebb van fenn rajtad. Próbáld meg, hogy a „nem-jó” dolgok helyett, a jó tulajdonságaidat listázd ki, és ezek legyenek a szemed előtt. Ebben a barátnőid, a szüleid, a tanáraid, az iskola pszichológusa, pedagógusa is segíthet. Biztos, hogy ha lecseréled a „fekete” szemüvegedet egy világosra, jobban fogod magad érezni, és jobbnak és szebbnek fogod látni önmagadat és a világot is.

Jelige: „Fókusz”
Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikos lány vagyok, és napok óta vitázunk a barátnőimmal, hogy kinek kell megtennie az első lépést. Abból indult ki a vita, hogy nemrégiben közös hétvégi programban vettem részt, ahol megismerkedtem egy nagyon cuki sráccal. Fényképezkedtünk is, nagyon jól éreztük magunkat, és ebben én voltam az, aki megtette az első lépést, hogy megismerkedjünk. A barátnőim azt állítják, hogy hibáztam, mert a fiúk nem szeretik, ha a lányok rámenősek. Szerintük megijednek, ha a lányok startol rájuk. Mi a helyes? Segíts!

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, manapság nem olyan világban élünk, mint réges-régen, amikor nagyon szigorúan szabályozták a viselkedést. Szigorú „etikett” szerint történtek a dolgok, és megvoltak az írott és íratlan szabályok is mind a lányok, mint a fiúk viselkedésére vonatkozóan. Volt olyan kor, amikor csak „gardedámok” kíséretében találkozhattak a lányok és a fiúk. Változtak az idők és a szabályok is, és most már igen gyakori, hogy a lányok teszik meg az első lépést az ismerkedéskor, ha a fiú tetszik nekik. Hogy milyen lesz a fiú reakciója erre, ez már fiúfüggő! Fiúja választja! Lesz, aki büszke lesz, mert jölesik neki, ha meghódítják őket, de lesz olyan fiú is, aki igenis megretten, megijed, sőt meg is futamodik. Ugyanakkor vannak olyan fiúk is, akik jobban szeretik, ha ők azok, akik hódítanak, és ha ők a kezdeményezők. Mindez attól is függ, hogy mit tapasztaltak a környezetükben, legelőször a családjukban (szüleiknél), majd a szűkebb és tágabb baráti körben. Hogy még bonyolultabb legyen a dolog, mindezt megfűszerezi az adott helyzet, a pillanatnyi lelkiállapot, hogy a kezdeményező tetszik-e neki, sőt a közeledés típusa is hatással van a fiú reakciójának formálódására. Jól figyelj azokra a jelekre, amiket a fiúk küldenek feléd, amikor leszólitod őket, mert csak így tudsz változtatni a viselkedéseden, hogy megtaláld, melyik is számodra legmegfelelőbb. Szerintem mindaddig, amíg nem erőszakos és rámenős a fellépésed, nem viszed túlzásba a dolgokat és odafigyelsz a visszajelzésekre (ha nem veszi a lapot, vagy éppen elutasít), nem unalmaskodsz a hívásaiddal, SMS-eiddel, leveleiddel, és mindemellett jól érzed magad az ilyen szerepben, nincs mitől félned, nyugodtan lehetsz kezdeményező. De... vállalnod kell azt is, hogy kudarcot is vallhatsz, elutasításban is részed lehet.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

NAHÁT!

Milyen messzire lát a szem?

Ha sík vidéken állsz, és a horizontot, vagyis azt a vonalat figyeled, ami látszólag összeköti az égboltot a földdel, körülbelül 4 kilométerre látsz el. Ha azonban magasabb megfigyelési pontot választasz magadnak, még távolabbra láthatsz.

Mivel a Föld gömbölyű, minél magasabba kapaszkodsz, annál távolabbinak látod a horizontot. Hat méter magasságból körülbelül 10 kilométerre látsz, kilencven méterről már 37 kilométerre nő ez a távolság, az 1000 méter magas hegyről pedig 130 kilométernyire. Az 5000 méter magas szálló repülőgépből nehézség nélkül el lehet látni 265 kilométerre. Tegyük hozzá, hogy akkor, ha éppen egy fia felhő sincs a látómezőben, no és abban a magasságban található valami látnivaló...

Nézz fel az égboltra! Az a távolság, ameddig a szemed ellát, óriási. A Hold 400 000, a csillagok pedig néhány millió kilométerre vannak tőled, és mégis látod őket.

Hogyan látunk a csecsemőkortól a felnőttkorig?

Lehet-e egy tinédzser depressziós?

Habár egyre többet tudunk a depresszióról, nehéz felismerni, ha egy tizenéves szenved tőle. A depresszió olyan betegség, ami pszichés és fizikai tüneteket okoz, és bárkit érinthet, beleértve a tizenéveseket is. Majdnem minden 5. tinédzser szenved depresszióban, viszont 70%-uk nem kap megfelelő kezelést.

Ha egy depresszióban szenvedő tizenévest nem kezelnek, annak súlyos következményei lehetnek: gyenge teljesítmény az iskolában, küzdelmek az emberi kapcsolatokkal, megnövekedett hajlam káros szerek használatára, kockázatos, veszélyes szexuális viselkedés, megnövekedett hajlam fizikális betegségekre és öngyilkosság elkövetésére.

A leggyakoribb depressziós tünet a szomorúságérzet. A tinédzserek tünetei viszont inkább a rendkívüli érzékenységekben, dühben vagy szorongásban jelentkeznek. A depressziós fiataloknak gyakran vannak fizikai panaszai, például gyomorfájás vagy fejfájás. Ezek a tünetek okozhatják a gyerek iskolából való kimaradását, vagy épp a gyenge teljesítményt. Előfordulhatnak változások az alvási szokásokban, ezek gyakran megmagyarázhatatlan sírással párosulnak. Különösen érzékenyek a visszautasításokra és kudarcokra.

További tünetek lehetnek még: tehetetlenség érzése, düh, tevékenységekből való kimaradás, társaság kerülése, fásultság, alacsony önértékelés, büntudat vagy érdemtelen érzet, koncentrációs nehézség, étkezési szokások megváltozása, lassú vagy gyors mozdulatok, súlynövekedés vagy súlycsökkenés.

A serdülőkori depressziót a kezelhető betegségek közé sorolják. Egy amerikai tanulmány szerint a pozitív gondolkodásmódra való áttérés nagyban segíthet megelőzni a depressziót az arra hajlamos tiniknél. A kutatók rájöttek, hogy a tizenévesek képesek megtanulni, hogyan zárják ki a negatív gondolatokat, megelőzve ezzel a depresszió kialakulását. Sok esetben azonban ez nem zárja ki az orvosi kezelés szükségességét.

Vezethet a serdülőkori depresszió öngyilkossághoz? Az öngyilkosság a tizenévesek és éppen csak felnőttek körében a harmadik helyen áll a hálálók listáján. Ezért rendkívül fontos, hogy a depressziót kezeljék ugyanúgy, mint más betegséget. (kamaszpanasz.hu)

TESZT

Ki az igazi barát?

1. A fiúd szakít veled. Hogyan vigasztal meg a legjobb barátnőd?

- a) Átjön hozzám és türelmesen végighallgat.
- b) Kioktat, hiszen ő ezt már előre tudta.
- c) Nem vigasztal meg. Azt mondja, ez az én problémám.

2. Milyen programokat terveztek?

- a) Szeretünk együtt pörögni és pihenni is.
- b) Többnyire csendes beszélgetéseket.
- c) Csakis hatalmas bulikat.

3. Mindent meg tudtok beszélni?

- a) Igen, bármit!
- b) Többnyire igen, de néha különbözik a véleményünk.
- c) Rengeteg olyan téma van, amiről nem beszélünk.

4. Ugyanaz a srác tetszik meg nektek. Hogyan kezelték a helyzetet?

- a) Ez nem lehet probléma közöttünk.
- b) Egyikünk sem bánja, ha a másiknak jön össze.
- c) Egy nem túl barátságos bokszmeccs keretében.

5. Fodrásznál jártál, de rosszul sikerült az új frizurád. Hogyan reagál?

- a) Azt mondja, most pont úgy nézek ki, mint Pink.
- b) Megpróbál megvigasztalni egy poénnal.
- c) Kiröhög a többi barátom előtt.

6. A kedvenc bandád koncertezik, de nincs pénzed a jegyre. A barátnőd...

- a) ...a spórolt pénzén jegyet vesz mindkettőnknek.
- b) ...kölcsönad, mert tudja, hogy úgyis hamarosan megadom a tartozást.
- c) ...megveszi a jegyet, de később több pénzt kér érte, mint amennyiért vette.

Értékelés

Ha a legtöbb válaszod a

Valósággal odavagytok egymásért. Szinte mindenhová együtt jártok, és nincs olyan program, ahol ne együtt tünnétek fel. Persze kisebb botrányok azért akadnak, de nem mondhatjuk, hogy rossz hatással lennétek egymásra. Zsák a foltját!

Ha a legtöbb válaszod b

Lehetséges, hogy nem voltatok világ életetekben a legjobb barátok, mégis szinte mindenre képesek vagytok egymásért. Ez kevesebbet árt, mint használni, így ti is kiegészíthetitek egymást, és rengeteget tanulhatok a másiktól.

Ha a legtöbb válaszod c

Nem vagytok jó hatással egymásra. Folyamatos nézeteltérések tartják közös utakat, egészen addig, amíg elegetek nem lesz egymásból. Ez nem igazi barátság, inkább a bulikra és a sulira figyeljete, mint a másokra.

Legyél jó barátnő!

Ki számít igazán barátnak? Az, akivel kedvesen köszöntök egymásnak? Vagy akivel néha leültök és jókat nevetgéltek? Nos, nem, ők valójában inkább haverok. Barát az, aki előtt teljesen önmagad lehetsz. Akihez tudsz fordulni, ha problémád van, vagy aki együtt örül veled, ha jó kedved van... Na de hogyan tudod elérni, hogy egy igaz barátság alakuljon ki?

Tartsd meg a titkokat!

Nem számít, hogy éppen az egyik gyerekkori barátnődnek pletykálkods, ha pletykálkods. Elegendő, hogy ő is csak egy embernek mondja el azt, amit hallott, majd ő is csak egy valakinek adja tovább, és máris kész a pletyka. Ha a legjobb barátnőd csak veled osztotta meg a gondját, akkor nyilvánvaló lesz számára, hogy ki indította el a lavinát... Ezek után legközelebb sajnos garantáltan nem teszel az, akihez fordulni fog. Legyen egyértelmű, hogy amit bizalmasan megosztanak veled, az csak neked szól!

Támogasd!

Nagyon is elmélyítheti a barátságokat, ha a barátnőd látja, hogy mindig számíthat rád, és támogatod, bárhogya is döntsön. Ez nagyon fontos, hiszen így azt érezheti, hogy bátran önmaga lehet: mindig lesz valaki, aki akkor is támogatja, ha valami balul sült el. Persze a támogatásnak nem szabad hiteltelennek lennie.

Ha a barátnőd nyilvánvalóan hibát készül elkövetni, akkor fel kell hívnod rá a figyelmét – de nem szabad helyette döntened. Ha azonban megtörtént a baj, ne dörgöld az orra alá, hogy „te megmondtad”, inkább vigasztald meg!

Védd meg!

Nem kell, hogy a másik feltétlenül jelen legyen ahhoz, hogy negatívát vagy valótlan állítsanak róla. Fontos, hogy kiállj a másik mellett. Ha nem akarsz feleslegesen vitatkozni, akkor hátrádsz el annyival a beszélgetést, hogy ezt szerinted azzal kellene megbeszélni, akiről szó van. Ha pedig kibeszélik a barátnődöt, akkor arról joga van tudni, hiszen fontos személy az életedben. Ha bemártod a pletykálkodókat, talán nem lesznek túl jó véleményekkel rólad, de vajon az ő véleményük számít vagy a barátnődé?

Ha kell, mondd le egy programot!

Akadhatnak olyan vészhelyzetek, amikor nincs mentség arra, hogy nem vagy a barátnőd mellett. Legyen szó szakításról, családi problémáról, vagy másról, mindegy, milyen programod van, későbbre kell halasztanod, és a barátnőddel kell lenned. Ha a szívednek kedves dolgokról kell lemondanod emiatt, akkor talán tehernek érezheted a barátságot, de egy ilyen tett garantálja, hogy a barátnőd sosem fogja

elfelejteni a szívességedet. Ráadásul még te is kerülhetsz hasonló helyzetbe.

Koncentráld inkább egy személyre!

A barátságok állandóan változnak. Egyes barátságok eltűnnek, helyettük viszont az újak keletkeznek. Legjobb barátnője azonban nem túl sok lehet az embernek. Egyáltalán nem gond az, ha sok haverod van, és olyan barátaid is akadnak, akikkel őszintén tudsz beszélgetni. De különösen nehéz helyzetbe kerülhetsz, ha több legjobb barátnőre is egyformán kell időt szánnod.

Őszinteség, őszinteség és őszinteség. Ez az alapja minden kapcsolatnak, így a barátságnak is. Nem lehet olyan probléma, amit közösen ne tudnátok megoldani. Ha fontos számodra ez a kapcsolat, akkor időt is kell fordítanod az ápolására, csak így lehet tartós.

A tökéletes táskák kiválasztása

Megtalálni az ideális táskát? Szinte lehetetlen! Az egyiknek a fazonja tetszik, a másiknak a színe, de ami a legjobb lenne, túl kicsi... Segítünk választani!

Forma

Egy feltűnő táskát akarsz viselni, vagy egy könnyed, letisztult formát, mely szinte észrevétlenül marad? Ha szereted a feltűnő dolgokat, akkor bátran válogass a csatos, zsebes darabok között.

Pántok

Vékony pántú táskát akkor érdemes választani, ha nem akarsz nehéz cuccokat belepakolni, hiszen könnyen belevághat a bőrödbe. Azt is szem előtt kell tartani, hogy váll- vagy kézitáskát akarsz-e viselni. Ha állítható pántú táskát vásárolsz, ez persze nem okoz gondot. Vedd figyelembe, hogy minél hosszabb a szíj, annál nehezebbnek érzed majd a súlyt, amit cipelsz!

Szín

A legjobb, ha már előre tisztázod magadban, milyen színű táskát szeretnél. Fontos, hogy passzoljon az egyéniségedhez, az alkalomhoz, és jó, ha az aktuális trendnek is megfelel. Ha nincs konkrét ötleted, akkor vagy a kedvenc színedet válassz, vagy egy olyan darabot, amely a lehető legjobban passzol a ruhatáradhoz!

Zárhatóság

A táskák egyik legfontosabb tulajdonsága a jó zárhatóság, hiszen értékeid biztonsága a leglényegesebb dolog. El kell döntened, melyik megoldást választod: a cipzárt, a csatot, vagy inkább mágnesset.

Praktikusság

Fontos, hogy a táskák megfeleljen a célnak. Csak a kulcsod és a telefonod fogod benne tartani? Akkor igazán felesleges egy nagyobb darabot vásárolni. Ha azonban olyan táskát ve-

szel, amit mondjuk egy bulira is cipelni fogsz, és szeretnél néhány cuccot beletenni, akkor hiba lenne egy miniatűr darabba gyömöszölni az egészet.

Extrák

Melyek azok az extrák, melyekre szükséged lesz a későbbiekben? Fontosak számodra az apró zsebek, a kisebb zugok a táskádban?

Ha már jó előre átgondolod, milyen szeretnél, akkor nem kerülhetsz olyan helyzetbe, hogy tanácstalanul állsz a sok táskák között. Tehát ne felejtse: a külalak mellett fontos a biztonság és az, hogy kényelmesen elférjenek benne a dolgaid.

Az anyák napja története

Az anyák napját különböző országokban más és más napon ünneplik, a legtöbb országban ez az ünnep májusra, mégpedig a hónap második vasárnapjára esik. Nálunk május első vasárnapján ünnepeljük az édesanyákat.

Az anyák megünneplésének története az ókori Görögországba nyúlik vissza. Akkoriban tavaszi ünnepségeket tartottak Rheának, az istenek anyjának, és vele együtt minden édesanyának a tiszteletére. A történelem során később is voltak olyan ünnepek, amikor az anyákat felköszöntötték. Angliában az 1600-as években az ünnep keresztény vallási színezetet kapott. Akkoriban a húsvétot követő negyedik vasárnapon tartották az édesanyák ünnepét. A családjuktól messze dolgozó szolgálok szabadnapot kaptak, hogy hazamehessenek, és a napot édesanyjukkal tölthessék. A látogatás előtt külön erre a napra ajándékként elkészítették az anyák süteményét.

Az Egyesült Államokban először 1872-ben, Bostonban ünnepelték meg az anyák napját. 1907-ben a philadelphiai Anna M. Jarvis próbálta az anyák napját nemzeti ünnepé nyilváníttatni. Az ünnepet május

második vasárnapjára tűzte ki, elhunyt édesanyja emlékére. Rengeteg időt és energiát szánt arra, hogy az ünnepet előbb állami, majd nemzeti szintűvé tegye. Jarvis 1914-ben érte el célját, amikor Woodrow Wilson amerikai elnök a napot hivatalos ünnepé

nyilvánította. Az ünnepet „felkarolták” a virágkereskedők, az üdvözlőlap-gyártók, a cukorka- és ajándékkereskedők, akik Európában is propagálni kezdték az Amerikában elterjedt ünnepet, így az gyorsan népszerűvé vált tájainkon is.

Aranyhal? Miért ne?

Az ókori Kínából már időszámításunk előtt 1000 tájáról származik feljegyzés, amelyben az aranyhal tartása szerepel. Számunkra sem lenne kellemes csak úgy körbe-körbe úszkálni egész nap egyedül, így lehetnek ezzel az aranyhalak is, tehát célszerűbb eleve többet beszerezni. A közönséges aranyhal, az orosz-lánfejű, az oranda, a shubunkin, a fekete mór – mind ugyanannak a kínai pontynak az alfajai, így jól megvannak egymással ugyanabban az akváriumban.

Mekkora az ideális akvárium?

Ha eldöntöttük, hány halat szeretnénk tartani, el kell döntenünk, mekkora legyen az

akvárium, hogy kényelmesen elférjenek benne. Általánosságban azt mondhatjuk, hogy a 20 cm-es akvárium csak egy aranyhalnak jó, a 30 centiméteresben kettő is élél, a 60 cm-esben három is. De ne feledjük: halacskaik megnőnek, ezt is tartuk szem előtt!

Hogyan tehetjük otthonossá az akváriumot? Semmi ördögösség: a homok, a kövek, a műanyag növények, a játékos diszkek, amiket körülúszhatnak, mind elősegítik, hogy jól érezzék magukat.

A betelepítés

Legalább egy nappal, mielőtt hazavinnénk az aranyhalat, töltjük meg az akváriumot

vízzel, és hagyjuk szobahőmérsékletre felmelegedni. Ez egyben arra is jó, hogy közben elszivárogon belőle a klór. Engedjük azután halacskaikat gyengéden a vízbe, adjunk neki néhány órát, hogy megismerje új környezetét. Szórjunk később a vízfelszínre száraz eledelt, hogy segítsünk új környezetének megszokásában.

A hosszú élet titka

Az egészséges hal – boldog hal. A halak tiszta vízben szeretnek élni, ezért legalább hetente egyszer ajánlatos a részleges vízcsere (a teljes vízcsere sokkot okozna az állatnak). Ez nagyon egyszerű: merjük ki egy edénnyel a víz egynegyedét, majd a csapból langyos vízzel töltjük fel az akváriumot. Érdemes az akváriumba egy szűrőt is helyezni, hogy levegőztesse és tisztán tartsa a vizet.

Táplálás

Adjunk halacskaiknak naponta 2-3 alkalommal állateledel-szaküzletekben kapható speciális haleleséget. A legkönnyebb módja, hogy meghatározzuk, mennyi élelmet adjunk halainknak, ha megfigyeljük táplálkozásukat. Ha néhány perc elteltével már nincs a felszínen maradék, akkor adjunk még egy kicsit, amíg abba nem hagyják az evést. Az otthagyt élelmet viszont halásszuk le. Az aranyhalat egy-két napra ott lehet hagyni élelem nélkül is, még jobb is, ha egy kicsit nélkülöz, mintha túletetjük. Tulajdonképpen élelem nélkül két hétig is kibírják – addig, az akváriumban levő algákon, mikroorganizmusokon is elvannak.

REJTVÉNY

Keresztrejtvény

Az úgazdagék egyik estélyükre meghívják egy világhírű hegedűművészt. Mikor megérkezik, odamegy a ház asszonyához, rámutat a hegedűjére, és azt mondja:

– Ez a hegedű több mint kétszáz éves.

– ...

A válasz a rejtvényben.

Vízszintes sorok: 1. A poén első része, 9. Tenger angolul, 10. A szemközti oldalon, 11. Sziklazátvány, 12. Ömleszt, 13. Kötőszó, 14. Szerb személyes névmás, 15. Adriai üdülőhely, 16. 49 római számmal, 17. Orosz autómárka, 19. Razzia közepe, 21. Igen kemény fém, 23. Hajt, 25. A Jupiter holdja, 26. Bácskai helységből való, 28. Sut betűi, 29. Folyadék, 30. Nátrium.

Függőleges sorok: 1. A poén befejező része, 2. Nem, németül, 3. Nyári lak, 4. Északi férfinév, 5. Csattanós vidám történet, 6. Jánoska, 7. Optikus, 8. Latin kötőszó, 13. 501 római számmal, 15. Szerb előjáró, 18. Matat betűi, 20. Felfordulás, 23. Fordítva élet, 24. Éhes, 27. Mar, 28. Utóirat.

1	2	3		4	5	6	7	8	GY	EN
9				10						
11				12				13		
14				15				16		
NY		17	18			19	20			
21	22				23			24		
25		26	27							
	28			29				30		
↓	SZ					SZ				

Betűrejtvények

1	FŐ FŐ FŐ FŐ FŐ FŐ FŐ	2	X DA	3	P E TEEEE	4	NAP NAP NAP
---	-------------------------	---	------	---	-----------------	---	-------------

Skandináv rejtvény (19.)

Rejtvényünkben három tánc: egy magyar néptánc, nagy bálók nyitótánca és egy székelő tánc nevét találod.

		BÁNATI HELYSÉG		SZÁRMAZÁS		NEM A MEG- SZOKOTT		SÉRTETLEN EGYIK HELYEN SEM		ELINAL		CSOKIFAJTA		
		SZEN		Á. B.		600				NYÚLFAJTA		ZÉRÓ		
		VAJDASÁGI HELYSÉG								NÉMETH MÁTVÁS		500	KÉN	
		AAA								EZ			RITMUSOS	
				DÉL		SOVÁNY LÓ		VONÓS- HANGSZER						ÓDON
100			MAGYAR FOLYÓ (ÉK. H.)	GYORS ÜTEMBEN						SZERB SZEMÉLYES NÉVMÁS		ÁLLÓVÍZ		
HALFAJTA			KELET	ÉPPENHOGY	LL					ELZA BETŰI		DÉL		
					ÉSZAK	ATOM- FIZIKUS								HATÁRRAG
			JÉGEN VÁGOTT NYÍLÁS			BELGIUM		ATUDMÁNY ÁGA				ÉN ÉSTE		
			„N”			CÉLBA ...		MENNI KEZD				SUGÁR		
ELVISELI		TOJÁS	NÉMETŰL	ELJUTLAJ- DONÍT						BARLANG				
SUGÁR		ZÖLDEN VAN		FÉL ÖT						EGY				
							ZOMÁNC					SVÉD- ORSZÁG		

skandináv rejtvény: CSÁRDÁS, PALOTÁS, CSÜRDÖNGÖLŐ

betűrejtvények: 1. HÉTFŐ, 2. SZERDA, 3. PÉNTEK, 4. HÁROM NAP,

Megfejtések – keresztrejtvény: – ANNYI BAJ LEGYEN – FELELI AZ ASSZONY – , KI VESSZI AZT ÉSZRE,;

Takarékoskodni az energiával? Lehetséges-e?

Kezdjük a legelején, kezdjük magunkkal! Hogyan csökkentjük ökológiai lábnyomunk méretét közvetlen környezetünkben, otthon? Nagyon sok lehetőség van. Némelyik ráadásul kevés pénzbe vagy semmibe se kerül, egyszerűen csak egy kis figyelem kell hozzá.

A kompakt fénycsövek

A köznyelvben elterjedt, de hibás elnevezés szerint a kompakt fénycsöveket energiatakarékos izzóknak szoktuk nevezni. Ha hibás is az elnevezés, mégis jól rámutat a lényegre: az energiatakarékosságra. Az Európai Unióban 2012 végéig kivonták a forgalomból a hagyományos

Hagyományos izzó és kompakt fénycső

villanykörtéket, ám mi, Szerbiában még vigan megvásárolhatjuk őket. Európa nagy részében már csak energiatakarékos kompakt fénycsöveket vásárolhatunk a boltokban. Ezek óriási előnye, hogy a hagyományos égőkhöz képest ötödsznyi energiát használnak, és jóval nagyobb az élettartamuk. Hátrányuk viszont, hogy többbe kerülnek, mint a hagyományos villanykörték. Bizonyos kutatások szerint ráadásul kevesebb alkatrészük hasznosítható újra. Ám velük akár 30%-kal is csökkenhet a világításra fordított energia! Ez pedig nemcsak pénzmegtakarítást, hanem a környezet kímélését is jelenti.

Szemét vagy hulladék?

Gyakran összekeverjük ezt a két fogalmat. Nézzük meg, mit jelentenek!

Hulladéknak nevezzük azokat az anyagokat, amelyek **keletkezésük helyén** (a háztartásokban, az iparban, a mezőgazdaságban stb.) **haszontalanná váltak**, de anyagfajtánként külön kezelve, **szelektíven gyűjtve** még másodlagos nyersanyagként **hasznosíthatók**.

A szemét nem hasznosítható, tehát szelektíven nem gyűjthető, a szeméttelen a helye.

Készenléti mód – az energiavámpír

Mindenkinek ismerős látvány a tévén, DVD-lejátszón, monitoron világító zöld, piros vagy éppen narancssárga kis fény. Ez a kis fényforrás jelzi, hogy a készülék ugyan ki van kapcsolva, de a távirányítóval bármikor bekapcsolható, tehát készenléti állapotban van. Mert milyen kényelmes is az, hogy nem kell odamenni a tévéhez, hanem csak belesüppedünk a fotelba, és a távirányító segítségével máris kedvenc műsorunkra kapcsolhatunk! A baj ezzel a kis fényvel csak az, hogy megdöbbenően drága. Ugyanis hiába van kikapcsolva a készülék, a készenléti mód miatt mégis fogyaszt áramot, méghozzá nem is keveset. Egyes felmérések szerint a háztartásokban az energia a 10%-át a „standby” módban hagyott készülékek fogyasztják el.

Egy hagyományos elosztóval is több készüléket áramtalaníthatunk egyszerre

Mi a megoldás? Oda kell menni a tévéhez, DVD-hez, monitorhoz és kézzel ki kell kapcsolni. Ez egyáltalán nem kerül pénzbe! A közhitellel ellentétben a kapcsolók sem mennek olyan könnyen tönkre. A másik, kényelmesebb, ám némi befektetést igénylő lehetőség egy olyan szerkezet bekötése az elektromos hálózatba,

Manapság már igen változatos formájú fénycsöveket vásárolhatunk

amellyel külön-külön vagy akár egyszerre is áramtalaníthatjuk a készenléti módban lévő elektromos készülékeinket.

A természetes fény a legjobb!

Használjuk ki a természetes fényt! Ha lehet, inkább természetes fényrel világítsuk meg otthonunkat. Ennek egyik legfőbb eszköze az épület tájolása szerinti helyes lakberendezés, hogy például az íróasztalt és környékét a lehető legtovább érje a természetes fény! Ez azért is fontos, mert a szemünknek is sokkal egészségesebb a természetes fényben olvasás, mint a lámpafény mellett.

És a mobilfeltöltés?

A mobiltelefon töltőjét se hagyjuk bedugva, mert ez a kis szerkezet ilyenkor is folyamatosan áramot fogyaszt. A legegyszerűbb módszer az áramtalanításra, ha a hasonló eszközöket egy elosztóba dugjuk be, melynek fogyasztása egy gombnyomással leállítható.

„Szemétszoda”

A Csendes-óceánon – San Francisco és a Hawaii-szigetek között félúton – lebeg egy, zömében műanyag palackokból álló szemétsziget, amelynek kiterjedése nagyjából akkora, mint a Kárpát-medence.

Az óceáni áramlások gyűjtik össze erre a területre a szárazföld felől sodródó és a hajók rakományából kikerülő szemetet. Egy kutató beszámolója szerint egy hétig tartott a szemétsziget körüli hajóút.

Andriskát kérdezi a tanító néni:

- Mi az apukád, Andriská?
- Beteg.
- De azt kérdeztem, mit csinál?
- Köhög.
- De mivel foglalkozik?
- Borogatja magát.
- És mit csinál akkor, ha nem beteg, nem köhög és nem borogatja magát?
- Akkor egészséges.

A kis Ferike ajándék csokoládéval érkezik haza az iskolából. A szülők megkérdezik:

- Hát ezt meg miért kaptad?
- Mert az én feletem volt legközelebb az igazsághoz.
- Mit kérdeztek?
- Azt, hogy egy struccnak hány lába van.
- És mit feleltél?

Azt mondtam, hogy 3.

- De hiszen a struccnak 2 lába van!
- Igen, de a többiek 4-et mondtak.

A tisztelendő úr azt kérdi Pistikétől:

- Mondd meg nekem, mi történik akkor, ha a tízparancsolatból egyet megszegünk?
- Marad kilenc...

Vizsgáztató:

- Önnek inkább a lottóval kellene próbálkoznia.
- ???
- 90 kérdésből éppen ötöt talált el.

A tanító megkérdezi Móríckát:

- Mórícka, miben tartották az ősmagyarok nyilaikat?
- Nem tudom.
- Hát tegezből, te számár.
- Ne haragudj, kérlek szépen - feleli Mórícka -, én szívesen tegezek, de akkor sem tudom.

Apuka a nyakába veszi kislányát. Amikor azonban a gyerek már jó ideje az apja haját húzogatja, az rászól:

- Kislányom, hagyj már abba, fáj, ha húzod a hajam.
- Mire a gyerek duzzogva:
- Jó, akkor nem keresem tovább a rágógumimat.

Biológiaórán kérdi a tanár a gyerekeket:

- Na, ki tudja nekem bemutatni, milyen hangot ad a tehén? Jelentkezik egy gyerek, majd feláll és mondja:
- A tehén úgy csinál, hogy „múú”.
- Ügyes vagy! És ki tudja, hogy csinál a malac? Feláll egy másik gyerek, és mondja:
- A malac úgy csinál, hogy „röfröf”.
- Jól van. És az egér mit mond? Feláll Pistike, és mondja:
- Az egér úgy csinál, hogy „klikk”.

- Anyu, a tanító néni nem ismeri az állatokat - újságolja Pistike az iskolából hazatérve.

- Miből gondolsz? - kérdezi a mamája.
- Ma lovakat rajzoltunk, és amikor a tanító néni belenézett a füzetembe, megkérdezte: „Mi ez?”

Egy kubai iskolában történelemórán híres külföldi emberekről tanulnak a gyerekek.

- Miről volt híres Kolumbusz Kristóf?
- kérdi a tanárnő.
- Vízum nélkül jutott el Amerikába...

- Na, gyerekek, ki tudná nekem megmondani, hogy kit nevezünk képmutatónak? - kérdezi tanítványait az osztályfőnök.

- Képmutató az a gyerek, aki reggel mosolyogva jön suliba! - válaszolja az egyik fiú.

- Pistike! Ilyen rossz dolgozatod még nem volt! - szól a tanár az elsőshöz.

- Nem lehet összekeverni az almát a körtevel!

Mire Pisti:

- Már hogyan lehetne! Különben hogy csinálnánk gyümölcssalátát?

- Tanár úr, kérem, úgy érzem, hogy a feletemre nem érdemeltem egyest.

- Igazad van, fiam. De mit csináljak, ha ennél rosszabb osztályzat már nincs?

- Pincér, biztos, hogy friss ez a tej?

- Annyira friss, asszonyom, hogy két órával ezelőtt még fű volt.

Én gondosan próbálom elkerülni mindazt, ami kövérré tesz!

Úgy mint mérlegek, tükrök és fotók...

Mit akartunk mondani?

Most ugrik a majom a vízbe. (most történik valami)
 Szereti, mint majom a fiát. (imádja, isteníti)
 Orránál fogva vezeti. (becsapja)
 Ugrál, mint majom a ketreben. (izeg-mozog)
 Tapogatva jár, mint róka a jégen. (óvatos)
 Egy rókáról hét bőrt nem lehet lenyúzni. (ne légy telhetetlen)
 Erőtlen, mint a bőre hagyott kígyó. (gyenge)
 Kígyót-békát kiabál. (veszekszik)
 Annyi, mint kilenc medvének egy vadkörte. (kevesli)
 Szereti, mint medve a mézet. (kedvenc étele)
 Eljáratja vele a medvetáncot. (elbánik vele)
 Felkelti valakiben az alvó oroszlánt. (felmérgesít)
 Ordít, mint a kölyke vesztett oroszlán. (dühös)

Mit jelent?

A manöken

A flamand származású francia szó (mannequin) eredeti jelentése: emberke. Így hívták azt a fából faragott, mozgatható végtagokkal készült bábút, amelyet a főrangú hölgyek pompás ruhákba öltöztettek, majd elküldték más udvarokban élő barátnőiknek, hogy a divatról tájékoztassák egymást. Így elleshették a ruhák szabásmintáját, díszeit, s elkészíthették azokat udvari szabóikkal. Amikor a divatrajzokat is közlő újságok megjelentek, a fábábú „kiment” a divatból, csak a szó maradt fenn, ám a mai manökenek már nincsenek fából. Sőt, igen szép számban hirdetik a divatot.

Keresd meg a párját!

Amilyen az adjonisten, ne is egyék.

Aki dolgozik, de erős.

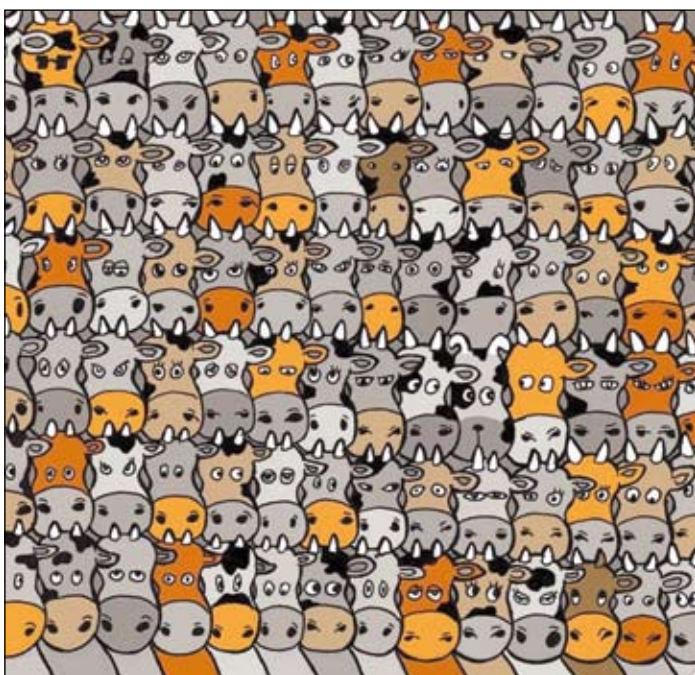
Kétszer ad, száz okos se veszi ki.

Egy bolond bedobja a kútba a követ, aki gyorsan ad.

Kicsi a bors, olyan a fogadjisten.

Aki nem dolgozik, az nem ér rá pénzt keresni.

Megoldás: Kétszer ad, aki gyorsan ad. Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten. Egy bolond bedobja a kútba a követ, száz okos se veszi ki. Kicsi a bors, de erős. Aki dolgozik, az nem ér rá pénzt keresni. Aki nem dolgozik, ne is egyék.

A sok-sok borjúfej között találsz egy kutyafejet is. Vajon hol van?
 (Szerintem: a kutyafej a borjúfej között van.)

Kísérletezzünk buborékkal!

Életkortól függetlenül mindenkit elbűvöl a hullámok játéka, amikor buborékok táncolnak a napsütötte vízfelszín alatt. Tudunk ilyet előállítani a konyhánkban is?

Szükséges eszközök:

1 db fél literes átlátszó műanyag palack

1 dl étolaj

2,5 dl víz

10 csepp kék ételfesték vagy tinta

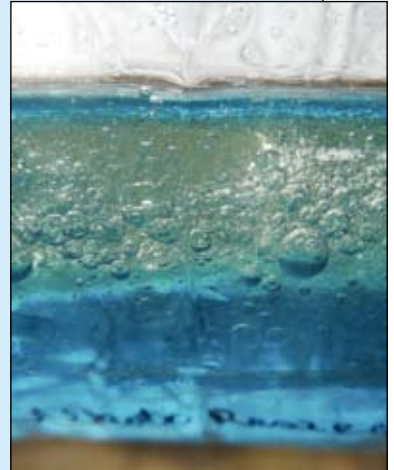
Töltsünk egy fél literes műanyag palackba 2,5 dl vizet. Csepeptsünk bele 10 csepp kék ételfestéket vagy tintát. Csavarjuk rá a kupakot, és rázzuk össze! Ezután öntsük bele az 1 dl étolajat. Csavarjuk rá a kupakot, és kezdődhet a játék.

1. Döntsük vízszintes helyzetbe a palackot, és kezdjük el döntögetni.

2. Rázzuk fel erőteljesen, majd hagyjuk állni. Figyeljük meg, mi történik!

Miközben csak finoman döntögetjük, nagy „buborékok” alakulnak ki, és keverednek a kék folyadékkal. Olyan, mint amikor a hullámok levegőbuborékokat visznek be a víz alá.

Ha összerázzuk erősen, egy homogén világoskék folyadékot kapunk. Ha békén hagyjuk, lassan kiül újra az olajréteg a víz tetejére. (okosjatek.hu)

(MAGYARÁZAT: Két jelenség magyarázatára is használható ez a kísérlet.

1. Az olaj nem oldódik a vízben.

2. Mivel kisebb az olaj sűrűsége, mint a vízé, az olaj felül a víz tetejére.

De nézzük magát a hullámozás jelenségét!

Amikor elkezdjük finoman keverni az olajat a vízzel, a víz nagyobb gömbökre szakítja szét az egységes olajréteget. Minél hevesebben rázzuk a palackot, annál apróbb golyókra választja szét a víz a másik anyagot. Erőteljesebb rázásakor úgy tűnhet, mintha elkevertük volna az olajat a vízzel. Amint egy picit békén hagyjuk a rendszert, az apró olajgolyók összeállnak egyre nagyobbakká, felúsznak a felszínre, és újra kialakul a víz tetején az olajréteg. Ekkor újra kezdődhet a móka.)

Játsszunk mást!

Hotelportás

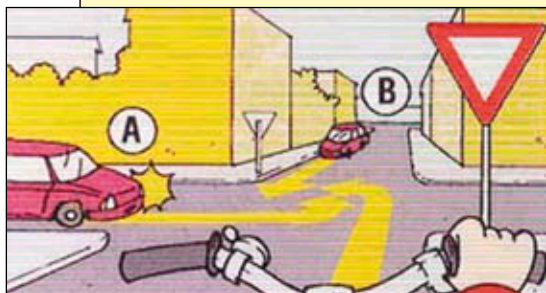
A játékvezető papírján fel vannak sorolva a hotel szobaszámai 1-től 40-ig. A portásjelöltek, vagyis a játékosok egymás után jönnek szobát rendelni vendégük számára. Mivel 40 szoba van, jól kell emlékezniük a már kiadott és szabad szobák számaira. A vezető sorra megjelöli azokat a szobákat, amelyeket kérnek. Ha valaki olyan szobát rendel, amely már foglalt, akkor rossz pontot kap. Minél jobban előrehalad a játék, annál nehezebb eltalálni a szabad szobák számát. Az győz, akinek a legkevesebb a rossz pontja.

Betűjáték

A játékvezető megad egy szót. Az asztalnál ülő játékosok leírják, s az a feladatuk, hogy egymás után új szavakat írjanak mellé úgy, hogy csak egy-egy betűt változtathatnak meg. Csak értelmes szóra lehet változtatni. Pl.: fűzet-fűzet-fűzek-fűzik-főzők-gőzők-gőzöl-győzők-győzők stb. Bor-bír-bár-bán-kán-szán-szén-szín stb. A játékvezető azzal nehezítheti a játékot, hogy meghatározza: melyik szótól melyik szóig kell eljutni. Aki nem tudja folytatni, az zálogot ad.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ide 13. számunkban egy közkezdelt videójáték hősné a képét közöltük. Nem lepett meg bennünket a sok helyes válasz (a Prince of Persia, azaz Perzsia hercege videójátékáról van szó), hiszen ez egy régi, világszerte elterjedt, kivételes grafikai megoldásokkal gyártott játék. A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse a szabadkai **Vukmanov Balázsra, a Gróf Széchenyi István iskola hatodikosára** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

E heti nyereménykérdésünk közlekedési helyzethez kötődik. Ha te vagy a kerékpáros, vajon a képen látható helyzetben kinek kell elsőbbséget adnod? Tudod-e a választ? És meg tudod-e indokolni? A választ mielőbb küldjétek el címünkre, legkésőbb **2017. május 10-éig**. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

A helyes választ beküldők között egy jutalom-könyvet sorsolunk ki. Kérjük, a nevek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Alkoss valamit szemétből!

Április 22-én a Föld napja alkalmából Nemesmiliticsen és Bácsgyulafalván is szerveztek oktató jellegű programokat a gyerekek részére, a zombori Laza Kostić Kulturális Központ, valamint a helyi iskolák és óvodák munkatársainak közreműködésével.

lamit szemétből! címmel. A legkülönbözőbb anyagból változatos munkák készültek. Az iskola ebből az alkalomból új szemetes-kával és 40 facsemetével gazdagodott.

A nemesmiliticsi Testvériség-egység Általános Iskolában **Szitás Mária**, a Laza Kostić KK munkatársa tartott képzőmű-

A bácsgyulafalvi Kiss Ferenc Általános Iskola alsósainak, felsősének, valamint az óvodának a bevonásával, **Varga Mónika** szervező közreműködésével tartottak közös újrahasznosítási műhelymunkát Alkoss va-

vészi és tájékoztató foglalkozást Földünk megőrzésének, környezetünk védelmének témakörében. A résztvevő alsó tagozatosok lelkesen rajzoltak, festettek, készítettek figyelemfelkeltő kis alkotásokat.

Iskolafelújítás lesz a nyáron

Az óbecsei Zdravko Gložanski Általános Iskolában és radičevići kihelyezett épületében is ablakokat, padlót cserélnek, tetőt javítanak és meszelnek a tervek szerint. A már bejelentett felújítási munkákat a tanév végén kezdik meg, noha korábban azt rebesgették, hogy még a tanév folyamán elkezdődnek a nagyszabású munkálatok. Ez jó hír,

mert így a diákoknak a munkálatok ideje alatt nem kell más tanintézményekbe járniuk, és a kivitelező a nyári szünidőben befejezheti a felújítást. Ha rendbe hozzák a tetőszerkezeteket, kicserélik a csatornákat, a padlókat, a nyílászárókat, újrafestenek, szigetelnek, akkor valóban szép épületbe fognak járni ősztől a diákok.

Fotó: Fehér Rózsa

A Zdravko Gložanski iskola diákjait szeptemberben egy teljesen felújított intézmény fogadja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matica srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap
■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs